

Lasten ja nuorten mediapäivä

Tutkimus 7–15-vuotiaiden mediankäytöstä

Tutkimuksen toteutus

KVALITATIIVINEN TUTKIMUSVAIHE

- Päiväkirja- ja parihaastattelumenetelmä.
- Syväymmärrystä lasten ja nuorten mediankäyttötavoista, motiiveista sekä ”mediaosaamisesta”.
- Yhdeksän (9) parihaastattelua 7–15-vuotiaiden lasten ja nuorten kohderyhmässä, yhteensä 18 lasta ja nuorta.
- Lisäksi tehtävä vanhemmille: ymmärrystä kodin mediakasvatuksesta.
- Tiedot kerättiin 4.3.–5.3.2019.
- Tutkimuksen toteuttaja Inspirans Oy

KVANTITATIIVINEN TUTKIMUSVAIHE

- Tiedot kerättiin internet-paneelissa vanhempien kautta. Myös vanhemmat saivat vastata muutamaa kysymykseen.
- Tämän jälkeen lapsi tai nuori sai vastata lomakkeeseen itsenäisesti tai yhdessä vanhemman kanssa.
- Kokonaisvastaajamäärä on 529 lasta ja 529 aikuista.
- Tavoitteena todentaa määrällisesti laadullisen vaiheen löydökset.
- Tiedot kerättiin 29.4.–3.5.2019.
- Tutkimuksen toteuttaja Taloustutkimus Oy

Mitä tutkittiin?

1. Käytetyt mediat ja välineet
2. Mediamotiivit ja tarpeet
3. Mediasisältöjen kuluttamisen tavat
4. Mediankäyttäjätyypit
5. Lukeminen, aikakauslehtisuhde ja kodin mediakasvatus

1.

Käytetyt mediat ja välineet

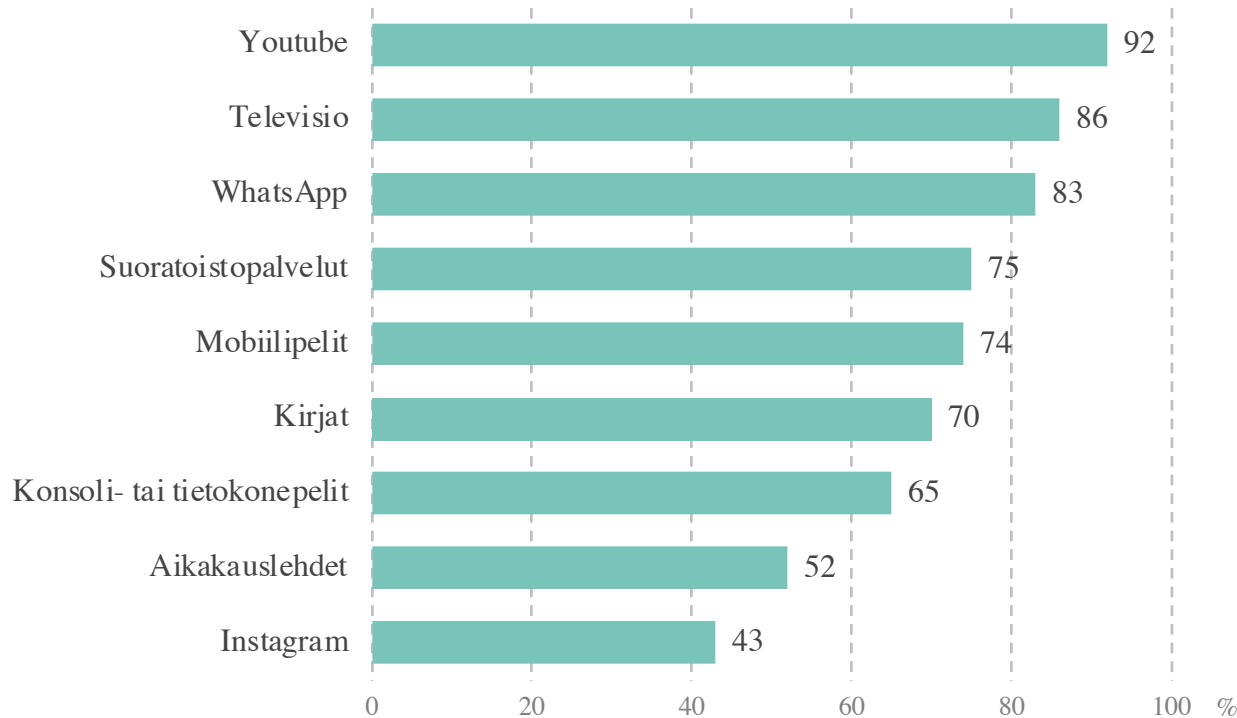
Mitä medioita ja kanavia lapset ja nuoret käyttävät?

Miten käyttö eroaa aikuisista?

Millaiset sisällöt eri ikäisiä kiinnostavat?

Lasten ja nuorten mediankäyttö yleensä

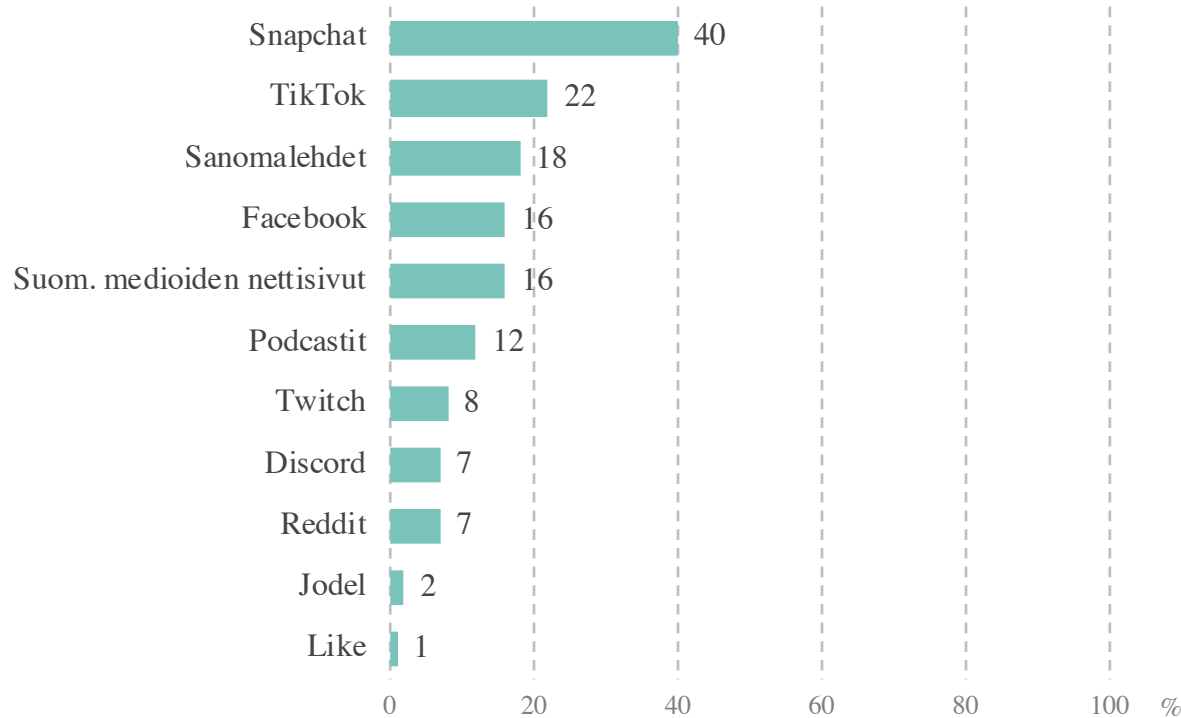
Mitä seuraavista sisällöistä käytät ainakin joskus? 1/2 N = 529

- 7–9-vuotiaat tytöt lukevat kirjoja selvästi muita lapsia ja nuoria enemmän.
- Erilaiset pelit, Twitch, Discord ja Reddit ovat pojille huomattavasti tärkeämpiä kuin tytöille.

Lasten ja nuorten mediankäyttö yleensä

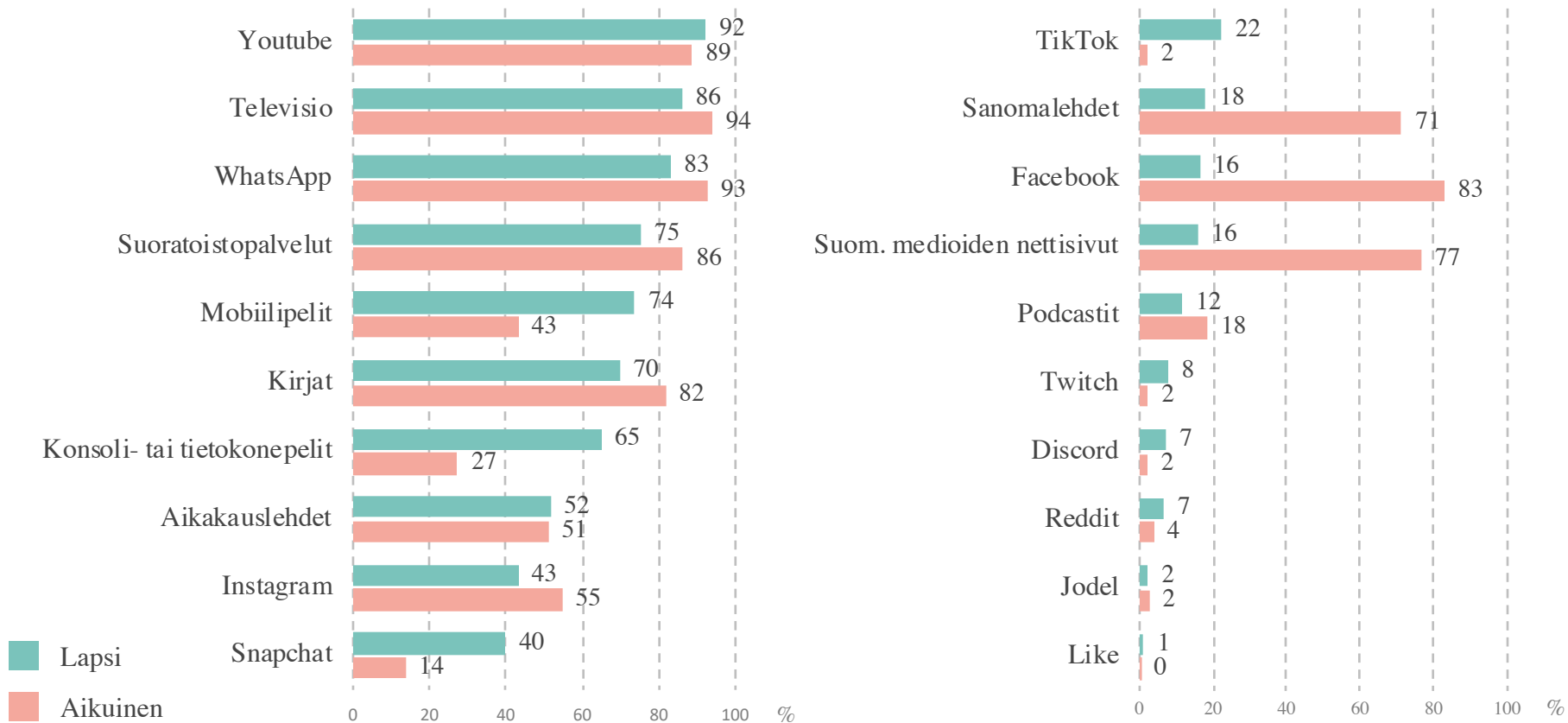
Mitä seuraavista sisällöistä käytät ainakin joskus? 2/2 N = 529

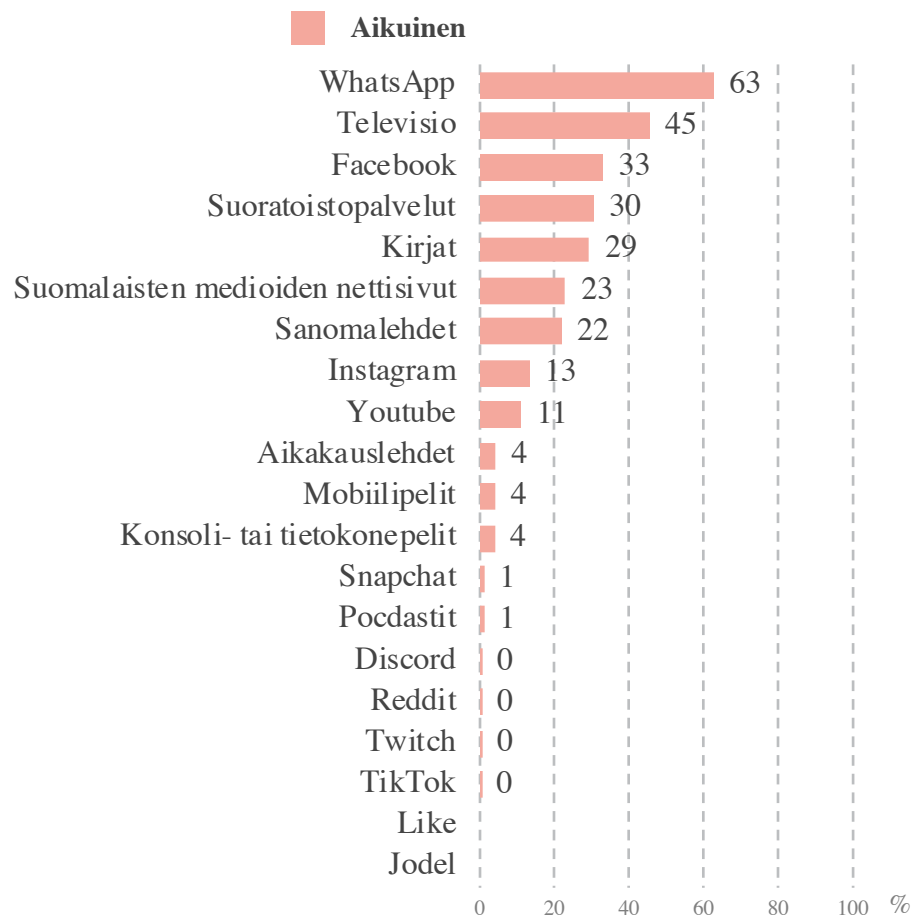
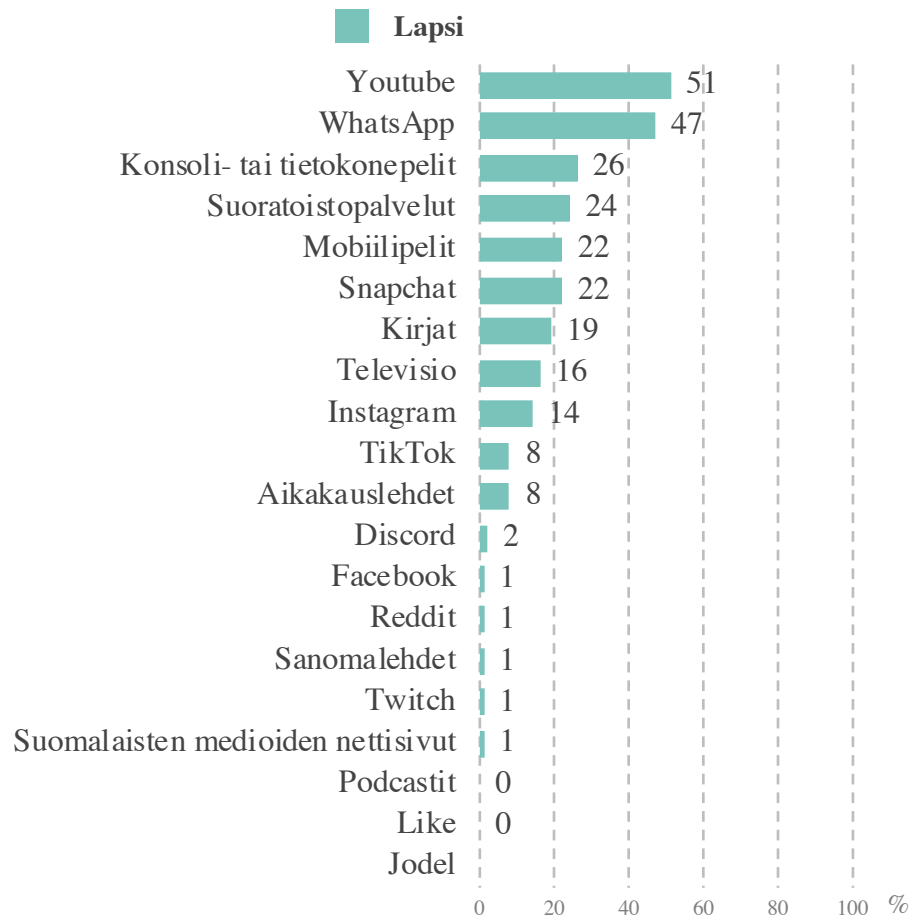
- TikTok on suosittu pääasiassa 10–12-vuotiaiden tyttöjen keskuudessa.
- 13–15-vuotiaat erottuvat muista ikäryhmistä somen käytön perusteella: eniten käytetään WhatsAppia, Instagramia ja Snapchattia.

Lasten ja nuorten ja vanhempien mediankäyttö

Mitä seuraavista sisällöistä käytät ainakin joskus? N = 529

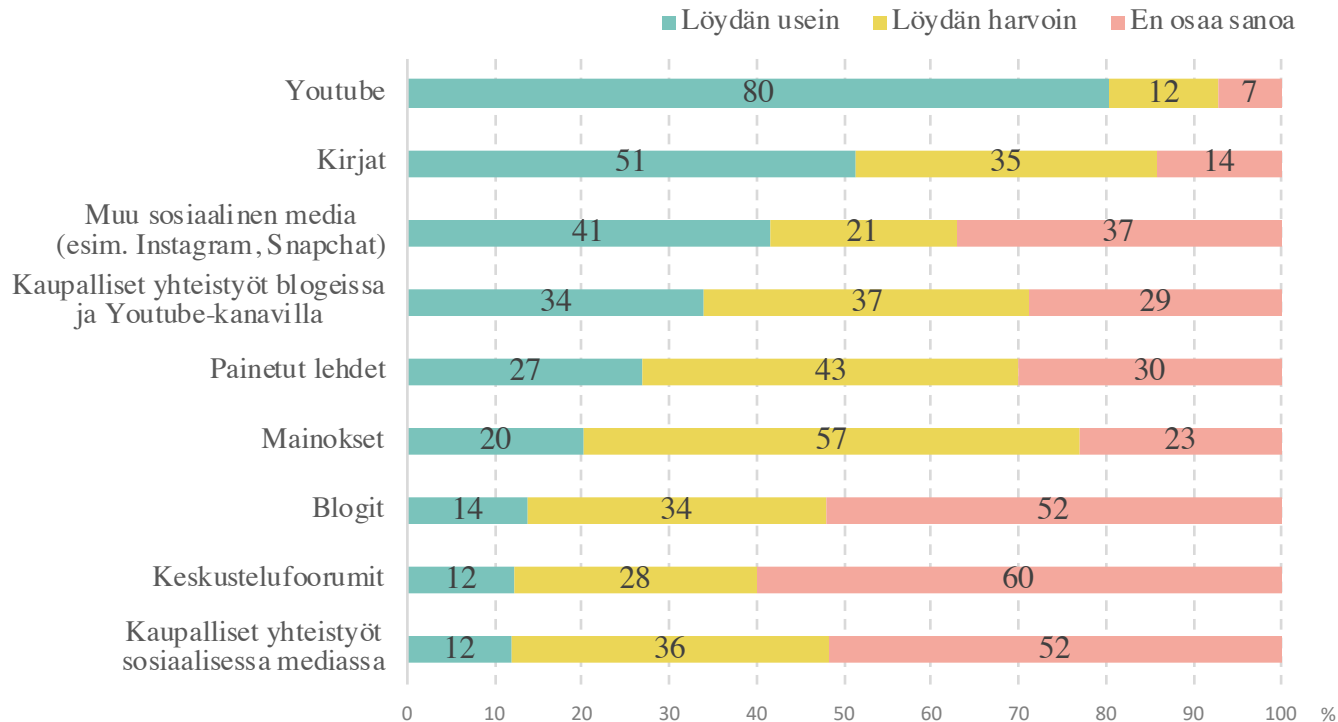

Mikä tai mitkä seuraavista ovat sinulle tärkeimpiä? N = 529

Youtubesta löytyy lapsia ja nuoria kiinnostavat sisällöt

Mistä seuraavista löydät itseäsi kiinnostavaa sisältöä? N = 529

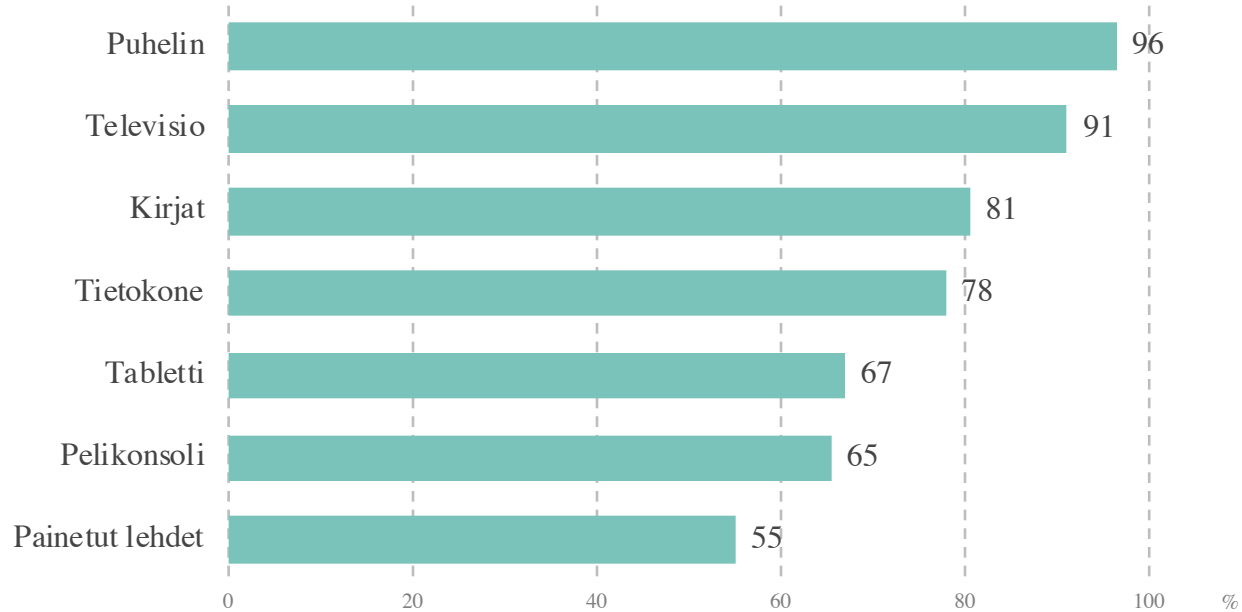

- Youtube tarjoaa kiinnostavimmat sisällöt eri ikäryhmissä.
- Sosiaalisen median sisältöjen kiinnostavuus kasvaa iän myötä.

Mediavälineiden käyttö

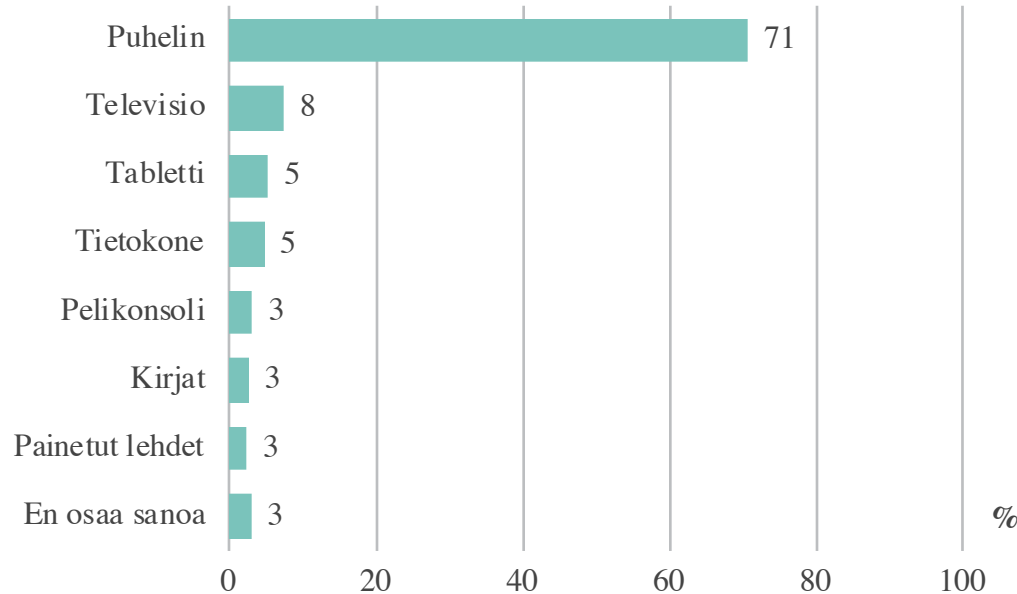
Mitä seuraavista käytät ainakin joskus?

N = 529

Puhelin on lapsille ja nuorille tärkein mediaväline

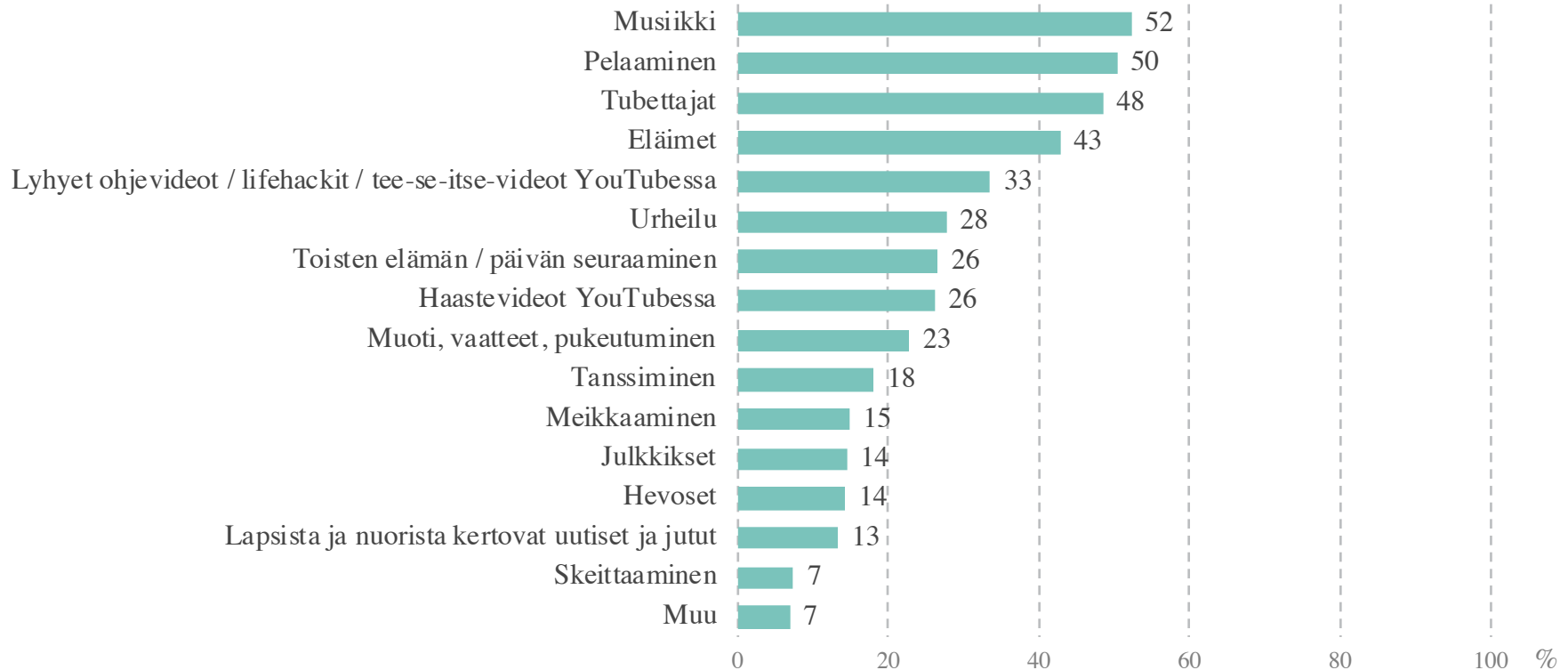
Mitä seuraavista käytät eniten?

N = 529

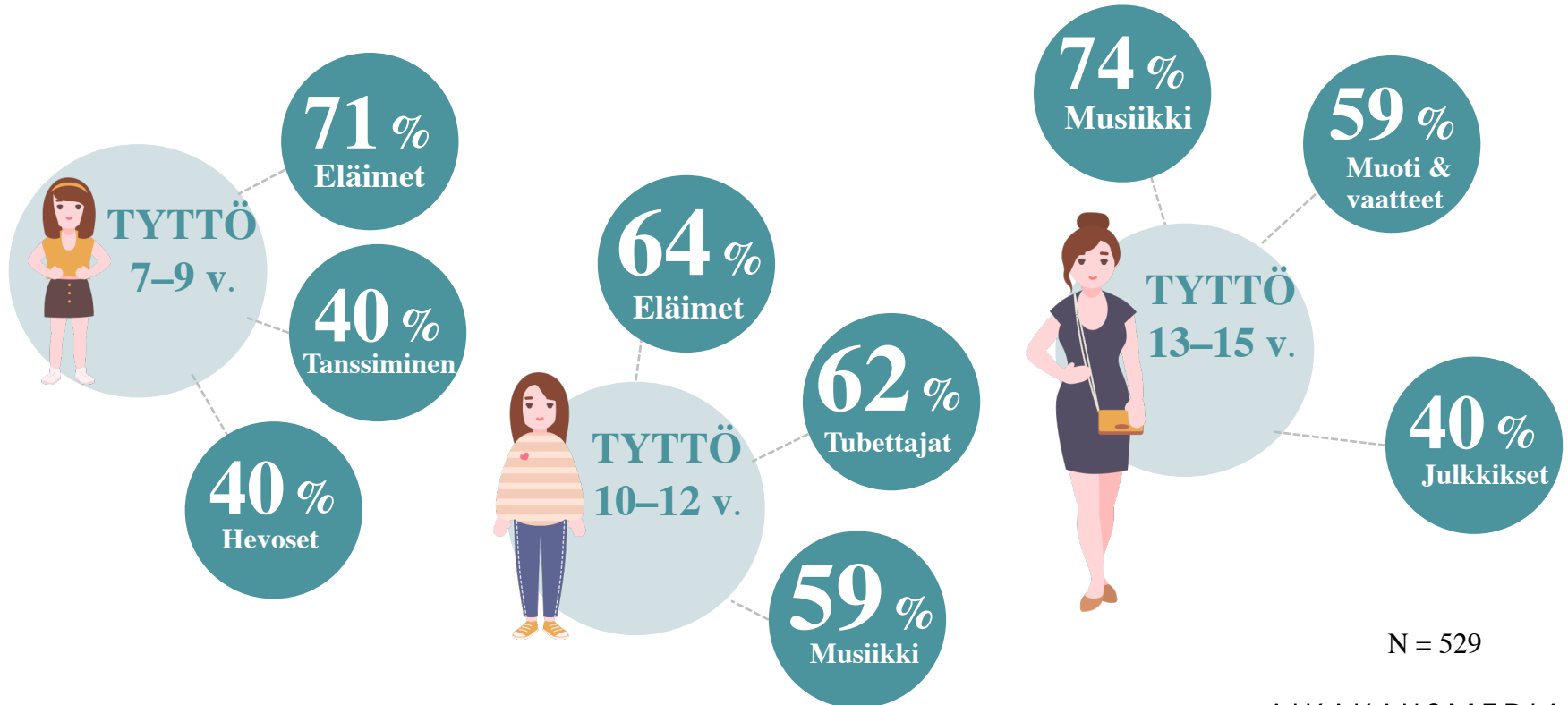
Kiinnostuksen kohteet

Mikä tai mitkä seuraavista kiinnostavat sinua? N = 529

Kiinnostuksen kohteet

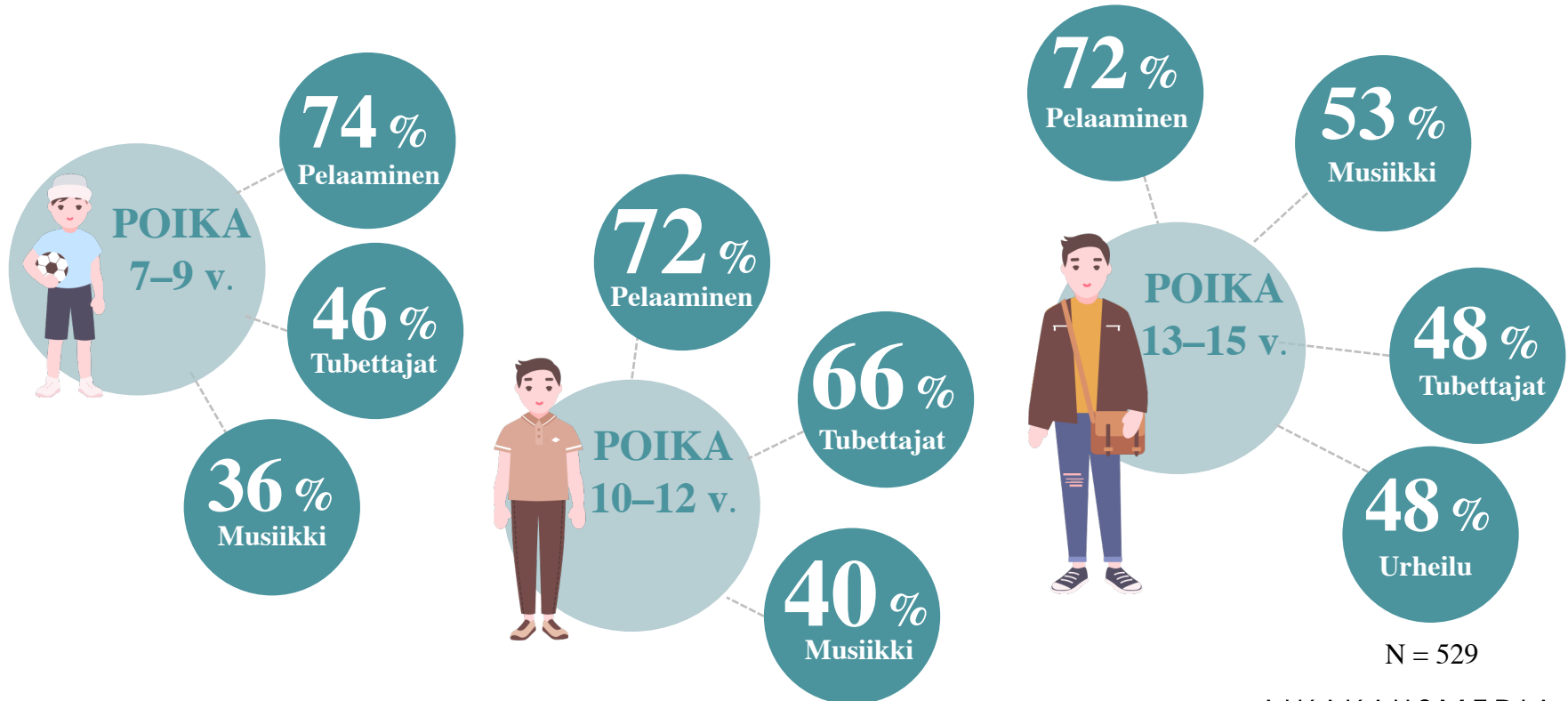
Eri ikäisillä on selkeästi omat kiinnostuksen kohteensa

N = 529

Kiinnostuksen kohteet

Eri ikäisillä on selkeästi omat kiinnostuksen kohteensa

N = 529

Applikaatioiden merkitys lapsille ja nuorille

Syyt applikaation lisäämiseen, tärkeimmät aihealueet ja määrä

N = 529

- Applikaatio lisätään puhelimeen yleisimmin kaverin suosituksesta tai yleisestä kiinnostuksesta applikaation sisältöä kohtaan.
- Tärkeimmät aihealueet ovat pelit, some ja suoratoistopalvelut
- Ladattujen applikaatioiden määrä kasvaa lasten iän myötä.

”
*Saatan löytää pelatessani
puhelinpelimainoksen,
joka näyttää kivalta.*

*Toinen mikä saa minut
lataamaan sellaisen on
kaverin suositus.*

2.

Mediamotiivit ja tarpeet

Mistä syystä lapset ja nuoret käyttävät mediaa?
Mitä tarpeita sen halutaan tyydyttävän?

*Viihdytä
mua!*

Viihdekäyttö

Tapa / rutiini

Yhteys ystäviin

”Identiteettikäyttö”

Tietokäyttö

Median käyttämisen motiiveja

Viihdekäyttö

- Lasten ja nuorten pääasiallinen motiivi ja tarve käyttää mediaa on itsensä viihdyttäminen: ”*se on kivaa tekemistä*”, ”*hyvää viihdettä*”.
- Mediankäyttö painottuu myös vahvasti viihdesisältöihin.
- Viihdekäyttö on erityisen kivaa tietyissä tilanteissa: yksin ollessa, kun on tylsää tai ei ole muuta tekemistä, koulupäivän jälkeen rentoutumiseen tai itsensä palkitsemiseen kun ”*kaikki mitä pitää on hoidettu*”.
- Media tarjoaa myös kivaa tekemistä yhdessä perheen ja kaverien kanssa.

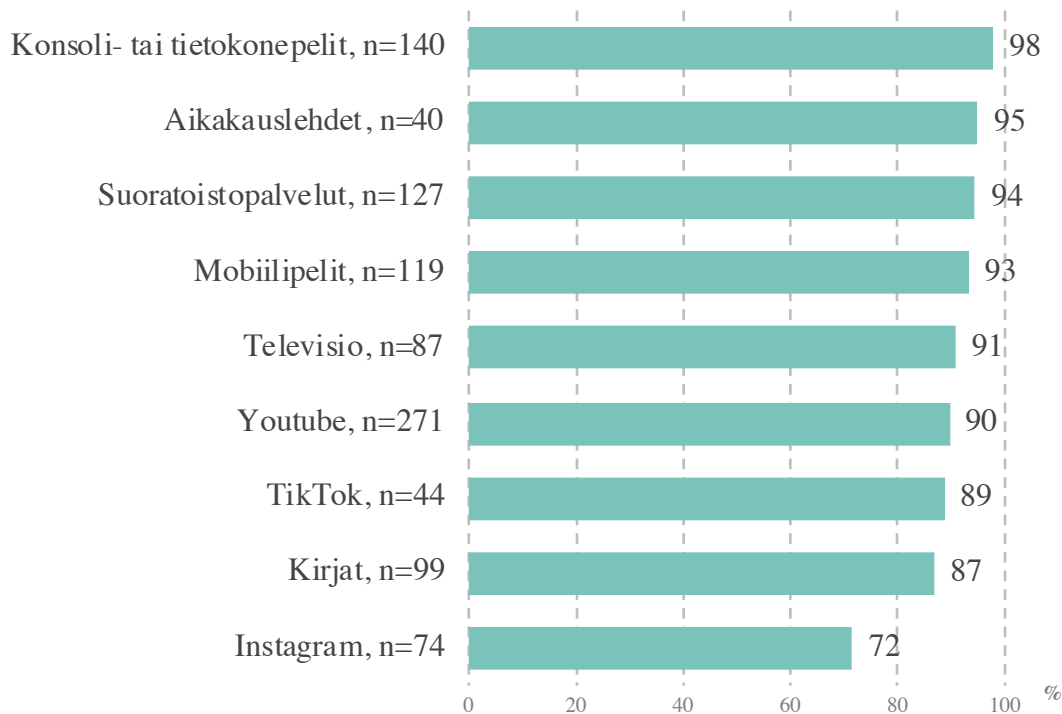
Kun mä katon YouTubea, niin siitä tulee ihan rauhottava mieli, että saa vaan kattoo ja kuunnella.

– Poika, 7 v.

Median käyttämisen motiiveja

Viihdekäyttö

n = käyttää ainakin joskus

Koulun jälkeen on kiva katella jotain. Saa ajatukset muualle siitä koulupäivästä. Sit ku on tehnyt läksyt niin voi rentoutua sen median parissa.

– Poika, 12 v.

Median käyttämisen motiiveja

Yhteys ystäviin

- Lapsille ja nuorille todella tärkeä motiivi käyttää mediaa on sen tarjoama yhteys ystäviin: mahdollisuus jutella ystävien kanssa sekä seurata ystävien elämää ja tuottamaa sisältöä etenkin sosiaalisessa mediassa.
- Tämä tarve korostuu erityisesti teini-ikäisillä nuorilla (13–15-vuotiaat).
- Erityisen hauskoja tai hienosti tehtyjä sisältöjä lähetetään eteenpäin ystäville ja vahvistetaan näin siteitä ystäviin.
- Mainittiin myös pelko siitä, että jäisi ulkopuolelle tai paitsi jostain, jos ei käyttäisi sosiaalista mediaa ("fear of missing out").

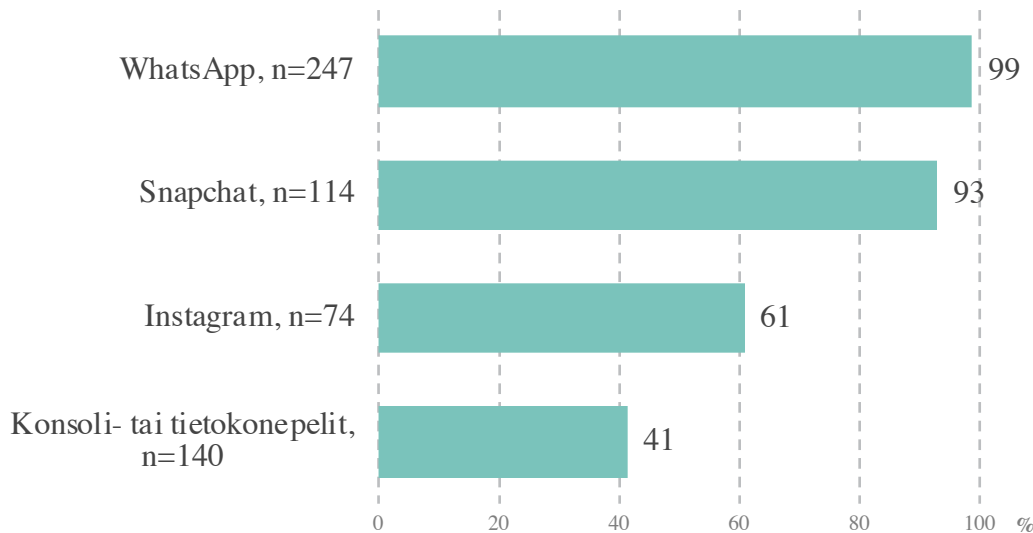
Haluan pitää yhteyttä kavereihin ja kattoo mitä ihmiset on laittanu someen.

– Poika, 13 v.

Median käyttämisen motiiveja

Yhteys ystäviin

n = käyttää ainakin joskus

Me yleensä puhutaa [Snapchatissa] keskenämme jotain, jollain hauskoilla filttäreillä toisillemme. Vaikkei ees puhuis mitää, ni semmost. Mut silti, ku laittaa vaik naamakuvii.

– Tyttö, 15 v.

Median käyttämisen motiiveja

Tapa ja rutiini

- Myös lapsille ja nuorille on rakentunut tietyt tavat ja rutiinit käyttää mediaa joko vakiintuneissa tilanteissa (nuoremmat lapset) ja / tai vakiintuneella tavalla (vanhemmat lapset).
- Aina aamulla tarkistetaan some, aina illalla katsotaan telkkarista jotain, aina välitunnilla ollaan kännykällä, aina koulun jälkeen katsotaan YouTubea, aina selataan tietystä järjestyksessä jne.
- ”Tekee vaan mieli juuri silloin.”

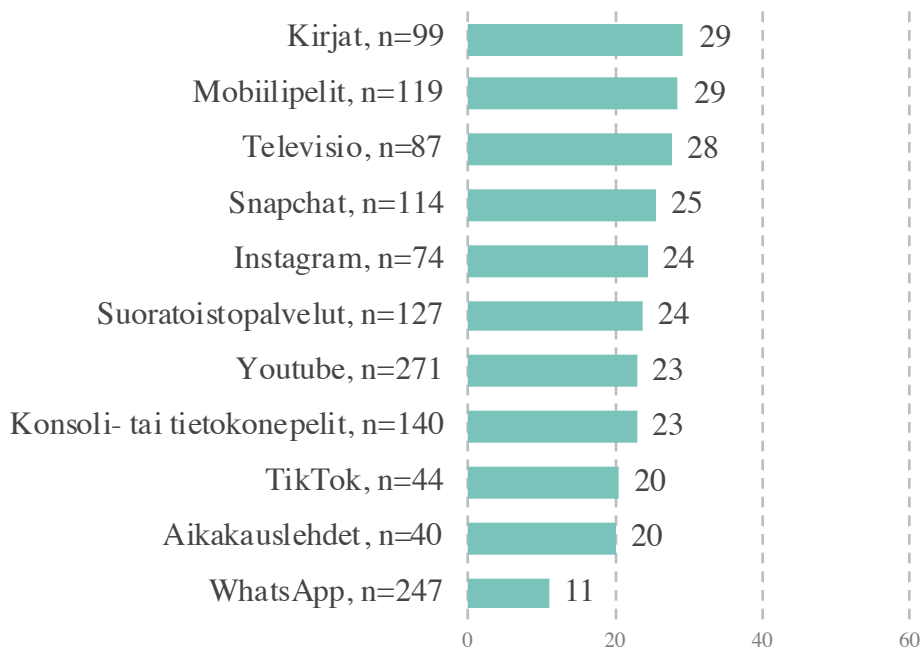
*Mä en tiedä miks
mä tykkään kattoo
kännykkää just
sillon mut sillon
vaan yleensä just
tekee mieli kattoo
kännykkää*

– Tyttö, 10 v.

Median käyttämisen motiiveja

n=käyttää ainakin joskus

Tapa ja rutiini

*Mä en tiedä miks
mä tykkään kattoo
kännykkää just
sillon mut sillon
vaan yleensä just
tekee mieli kattoo
kännykkää*

– Tyttö, 10 v.

Median käyttämisen motiiveja

”Identiteettikäyttö”

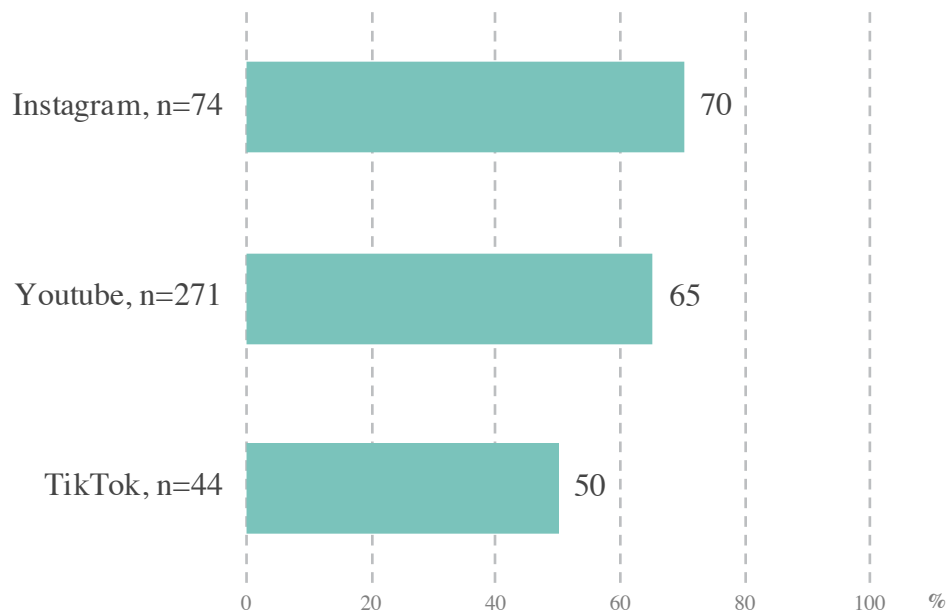
- Mediaa käytetään oman identiteetin rakentamiseen, kehittämiseen sekä vertailukohtana omaan elämään.
- Mediasta tykätään katsella miten muut (erityisesti tubettajat) elävät heidän elämäänsä, mikä tarjoaa vertailukohtia ja vertaistukea.
- Esimerkiksi nuoremmat pojat katsovat YouTubessa pelivideoita kehittyäkseen pelaajina (pelaajaidentiteetti) ja vanhemmat tytöt meikkivideoita kehittyäkseen meikkaajina (meikkaajaidentiteetti).

YouTubessa jotkut vlogaa eli tekee omast päivästä tosi paljo videoita niin on kiinnostavaa kattoo miten muut ihmiset elää niitten elämää.

– Tyttö, 14 v.

Median käyttämisen motiiveja ”Identiteettikäyttö”

n=käyttää ainakin joskus

*Jos sä et tiedä mitä
sun pitää tehdä
jossain pelissä niin
sä pystyt
kattomaan siit et
mitä ne tekee ja opit
siitä miten se
tehdään.*

– Poika, 12 v.

Median käyttämisen motiiveja

Tietokäyttö

- Lähinnä hieman vanhemmat, yli 11-vuotiaat lapset ja nuoret osasivat nimetä syyksi käyttää mediaa myös halun tietää, mitä ympäröivässä maailmassa tapahtuu: mikä nyt on sellaista mitä pitäisi tietää, mistä maailman tapahtumista ystävät puhuvat.
- Lisäksi median, ja etenkin Googlen, avulla voi ottaa asioista selvää ja oppia uutta.
- Tietokäyttö tarkoittaa sitä, että mediaa käytetään välineenä oman asiatietämyksen lisäämiseksi.

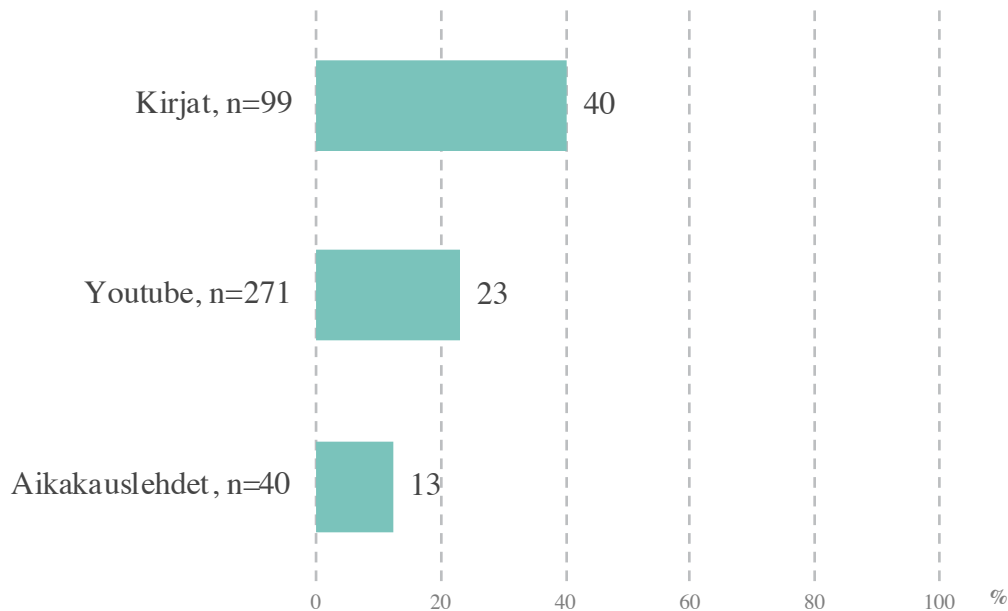
Mä tiedän enemmän median perusteella maailman kulusta. Ja jos kaverit puhuu jostain mitä maailmalla tapahtuu niin sit mä pääsen mukaan, kun mä tiedän sit sen asian.

– Tyttö, 14 v.

Median käyttämisen motiiveja

Tietokäyttö

n=käyttää ainakin joskus

*Googlasta voi
googlettaa jotain,
mitä sä et tiedä.*

– Tyttö, 9 v.

3.

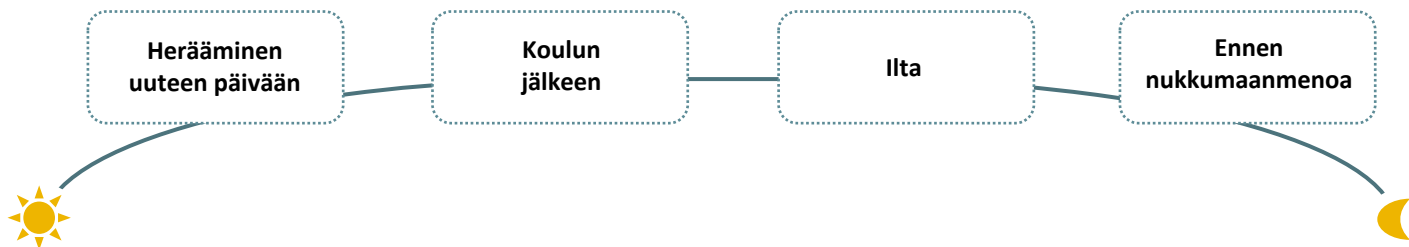
Median ja mediasisältöjen kuluttamisen tavat

Millaisissa tilanteissa mediaa kulutetaan?

Mitä medioita kulutetaan jatkuvana virtana, mitä erityisesti niille varatuissa hetkissä?

Lasten ja nuorten mediankäyttötapa: Pienemmällä lapsilla mediatilanteita, nuorilla jatkuvaa mediavirtaa

7-9-vuotiaat + osa 10-12-vuotiaista → Mediapäivä rakentuu enemmän mediatilanteista.

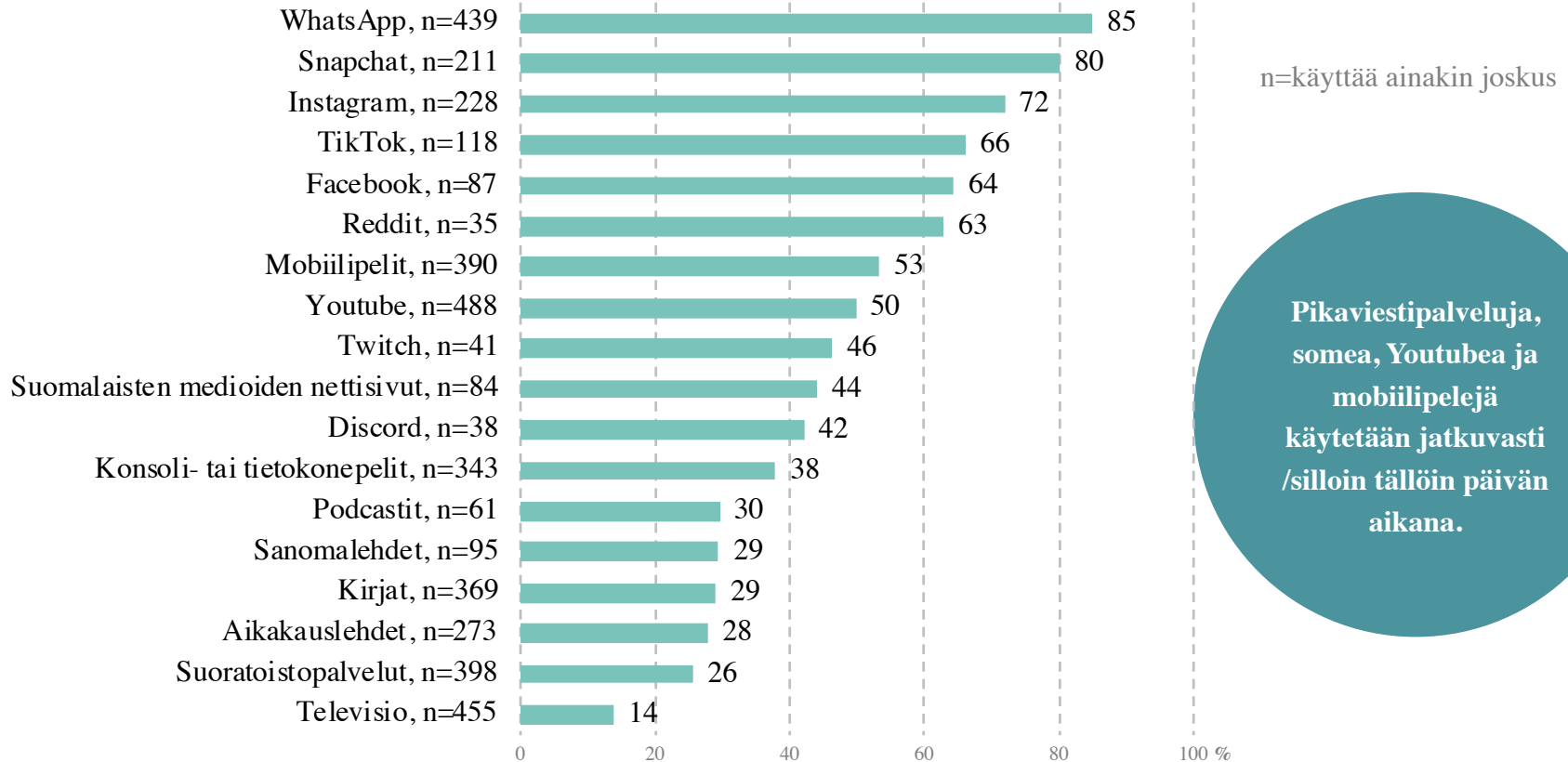
▶ Vanhemmat määrittelevät mediankäyttöä, sen määrää ja tilanteita

13-15-vuotiaat + osa 10-12-vuotiaista → Mediapäivä on jatkuvaa mediavirtaa.

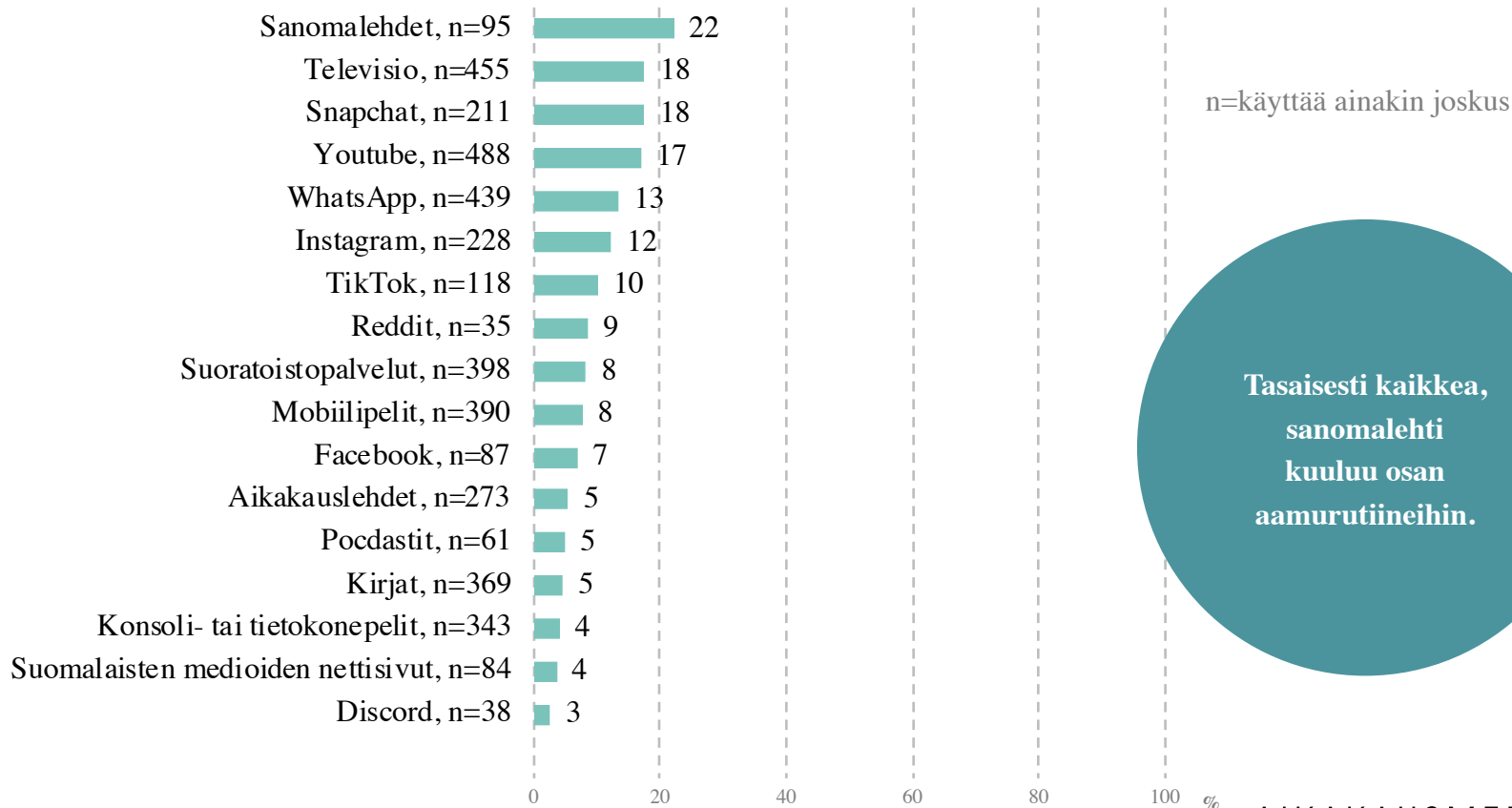
Kaikienikäisillä mediankulutus on suurempaa viikonloppuisin kuin arkena.

Käytän jatkuvasti / silloin tällöin päivän aikana

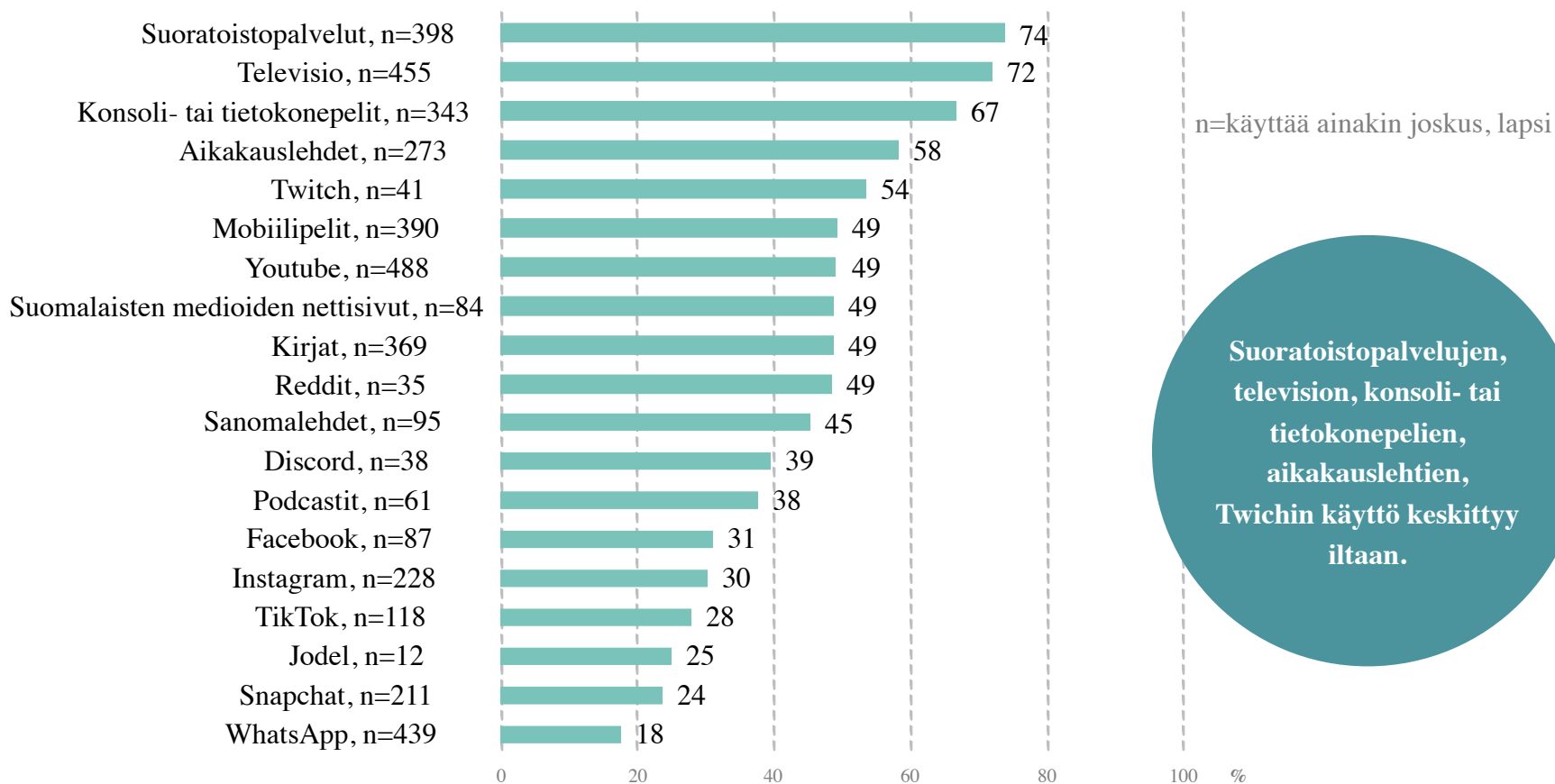

Pikaviestipalveluja,
somea, Youtubea ja
mobiilipelejä
käytetään jatkuvasti
/silloin tällöin päivän
aikana.

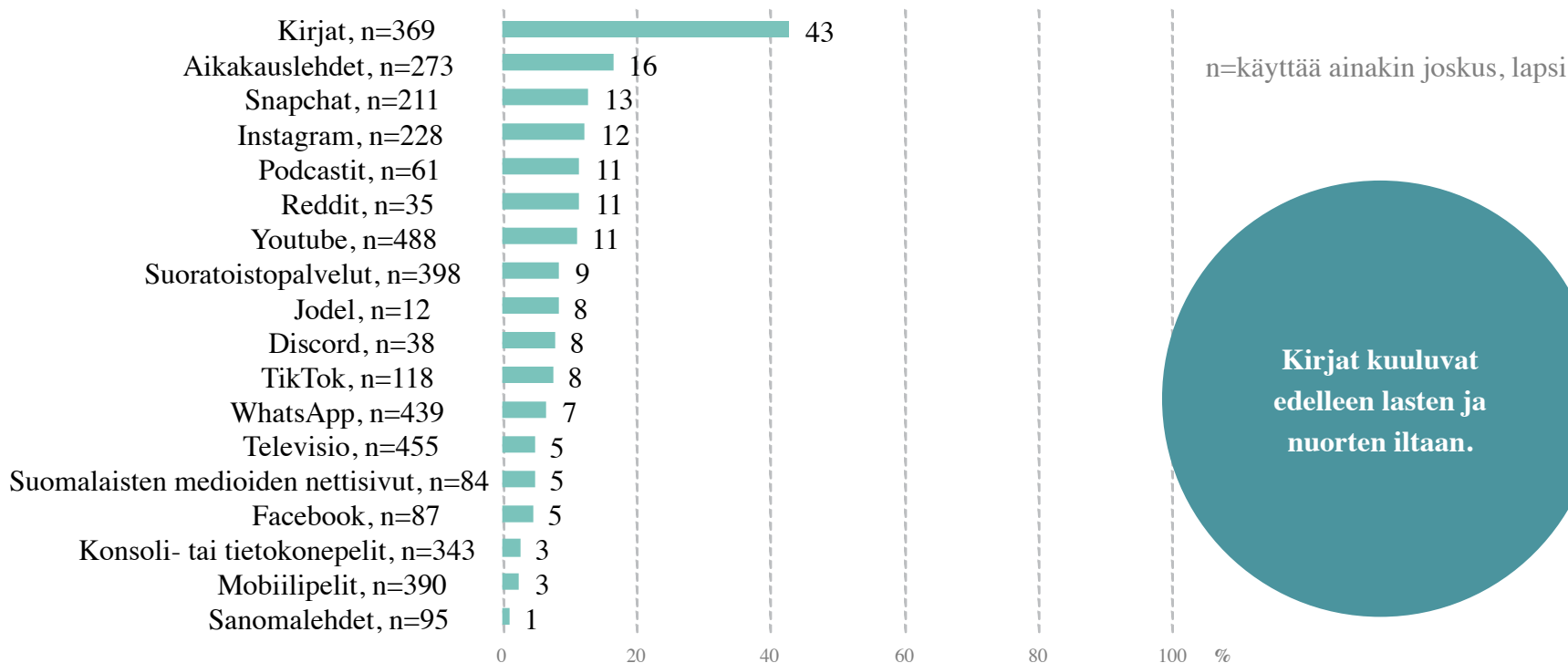
Käytän aamulla ensimmäiseksi

Käytän illan aikana / illan kuluessa

Käytän illalla ennen nukkumaanmenoa

4.

Mediankäyttäjätyypit

Millaisia erilaisia mediankäyttäjälapsia ja -nuoria on paikannettavissa?

”Tavallinen tubenuori” (56%)

”Mä käytän YouTubee tosi paljon. YouTubessa jotkut vlogaa eli tekee omast päivästä tosi paljo videoita niin on kiinnostavaa kattoo miten muut ihmiset elää niitten elämää.”

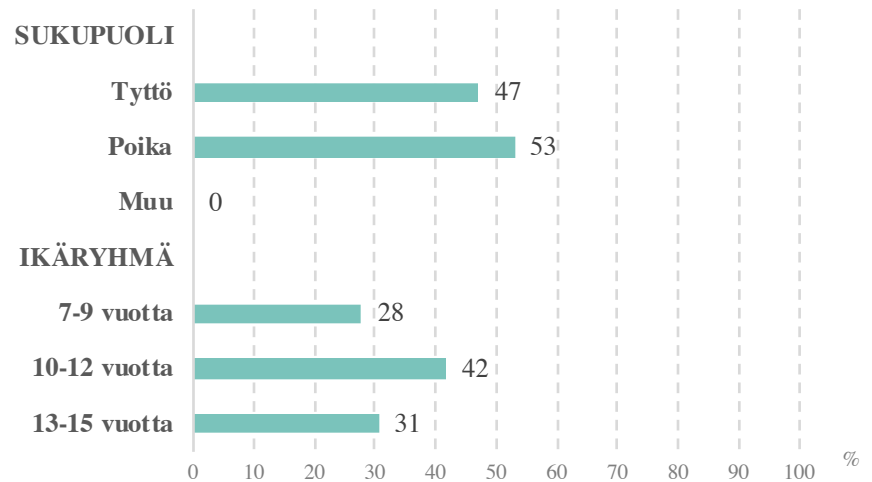
– Tyttö, 10-v.

”Tavallinen tubenuori” (56%)

- Suurin ryhmä, eri ikäisiä tyttöjä ja poikia.
- Mediankäyttö keskittyy YouTubeen, jossa seurataan erityisesti erilaisia tubettajia.

Tavallinen tubenuori, n=295

”Pelaaja” (41%)

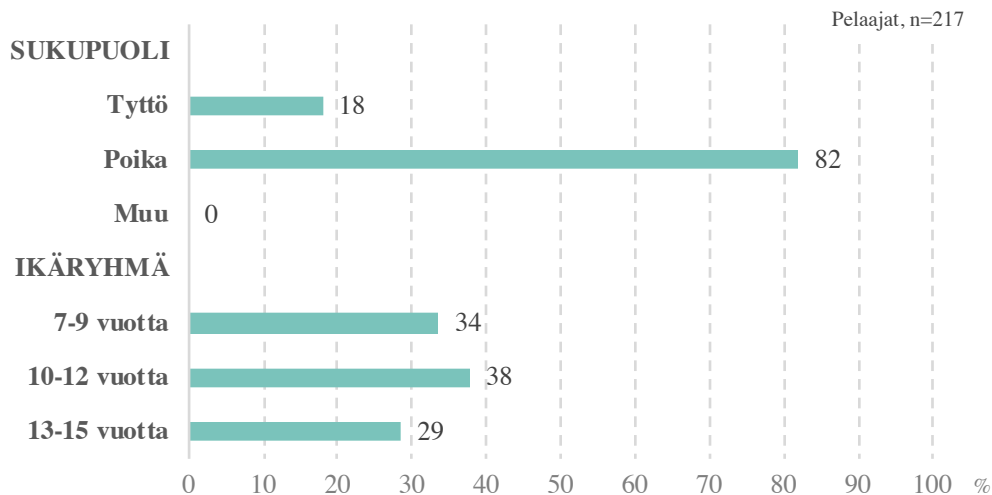
*”Se menee vähän niin, että pelaan, sitten **YouTubesta pelivideoita** jotain 15 minaa, pelaan, meen YouTubeen puol tuntii, ja sit mä meen peliin ja oon siinä ja meen YouTubeen ja oon siinä. Muita sovelluksii ei koko ajan tuu kyl käytettyy, mut välil menee **Discordiin puhuun kavereiden kaa.**”*

– Poika, 11-v.

”Pelaaja” (41%)

- Etenkin 10–12-vuotiaat pojat.
- Mediankäyttö pyörii pääasiassa pelien ympärillä.
- Pelataan paljon konsolilla television kautta, tietokoneella ja puhelimella sekä katsotaan pelivideoita YouTubessa, jotta opitaan uutta peleistä.

”Sosiaalinen teini” (36%)

”Snäppiä käyttää sillee et tyyliin koko ajan melkee. Siel pystyy juttelee ihmisten kaa ja kysyy miten niillä menee ja saa silleen seuraa tai silleen. [...] Se on kun eka laittaa pari snäppiä ja sitten huomaakin että on menny monta tuntia.

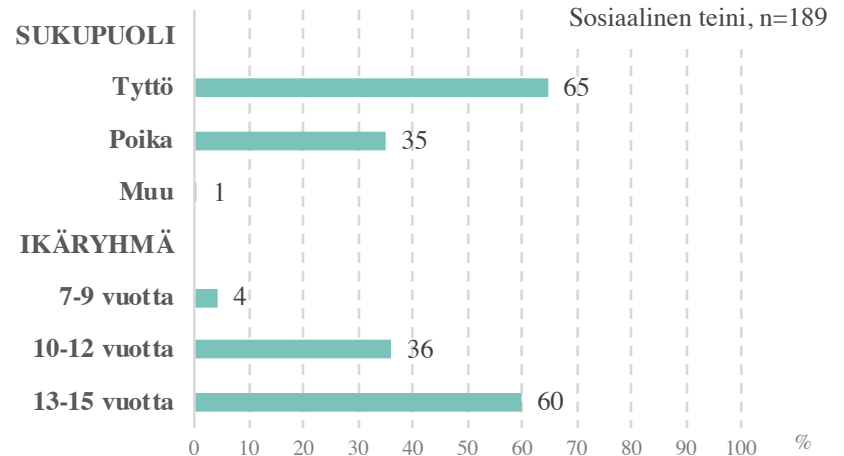
[...] Sit ku muut laittaa My Storyy, eli et kaikki pystyy nähä ketkä seuraa niit, ni just niitä kattoo sitte.”

– Tyttö, 15-v.

”Sosiaalinen teini” (36%)

- 13-15-vuotiaat teinit, suuri osa tyttöjä.
- Snapchat ja Instagram ovat jatkuvassa käytössä.
- Mediakäytössä korostuu yhteydenpito ystäviin ja heidän sisältöjensä seuraaminen.

”Sarjojen ja elokuvien heavy-user” (33%)

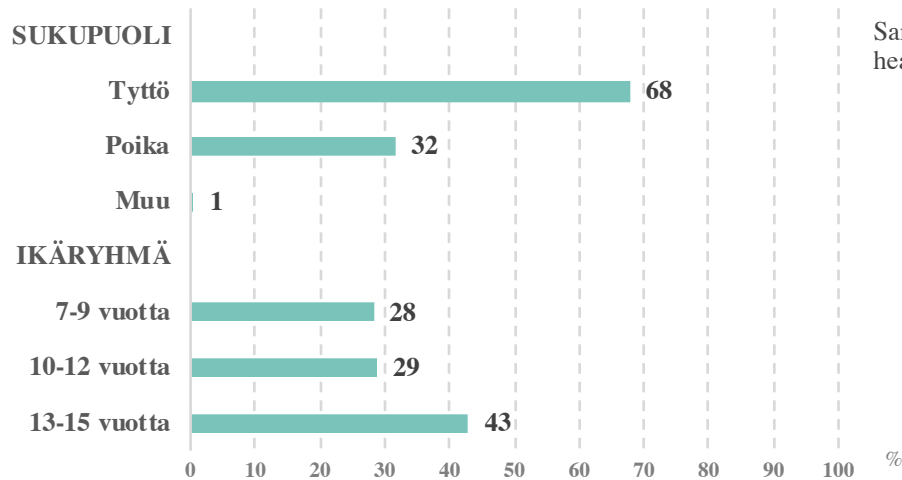
*”Mä varmaan aina herätessäni katon joko YouTube-videon tai sit mä katon Netflixii. Sängyssä tai sitte keittiön pöydän ääres tai jossain muualla. Sen jälkeen kun mä tuun koulusta niin mä katon sillonki jotain just tollast sarjaa tai jotain. **Viikonloppuisin mul yleensä menee semmonen, valehtelematta joku 4–5 tuntii aamusta, kun mä katon Netflixii.**”*

– Tyttö, 14-v.

”Sarjojen ja elokuvien heavy-user” (33%)

- Eri ikäiset tytöt ja pojat, jotka katsovat pääasiassa sarjoja tai elokuvia suoratoistopalveluista (Netflix) tai YouTubesta.

Sarjojen ja elokuvien heavy-user, n=177

”Lukija” (31%)

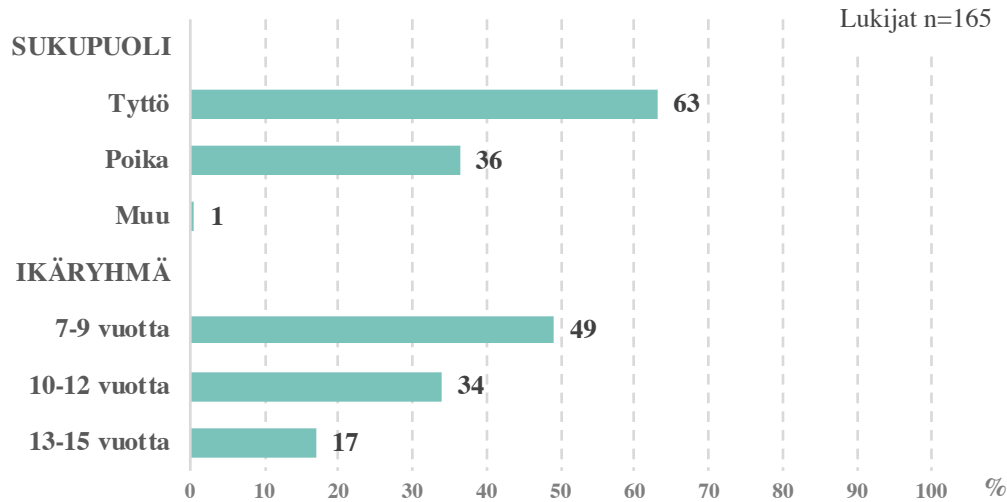
”No mä tykkään lukee, mä en tiedä miks mut mä tykkään lukee just paksui kirjoi, mulla on yks semmonen suosikkisarja. [...] Vanhemmat sanoo et ei kannata käyttää niinku liikaa semmosta tietokonetta tai näyttöä, mut kirjoja on niinku hyvä lukee.”

– Tyttö, 7-v.

”Lukija” (31%)

- Omat mielimediat, joiden parissa vietetään eniten aikaa, ovat kirjat ja sarjakuvat.
- Erityisesti 7–9-vuotiaat tytöt.

”Asiaorientoitunut” (6%)

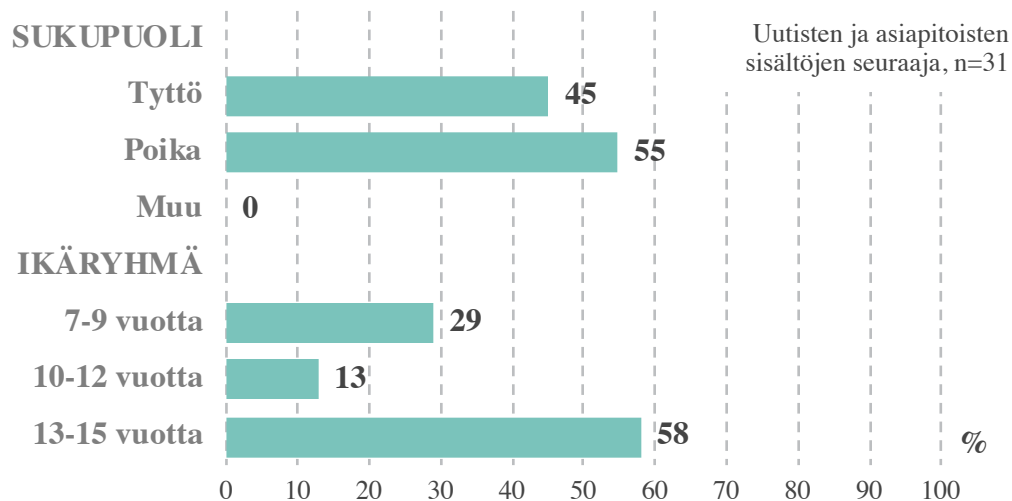
*”Mä tykkään esimerkiks siitä ku Roni Back tekee semmosia uutisvideoita vähän niin ku et se kertoo mitä maailmal tapahtuu. **Mä tykkään tietää mitä maailmal tapahtuu mut ehkä enemmän mä tykkään kuunnella** ku sitte vaikka lukee uutisia.”*

– Tyttö, 14-v.

”Asiaorientoitunut” (6%)

- **Asiasisällöistä kiinnostunut nuori, joka seuraa usein uutisia ja asiapitoisia sisältöjä.**
- **Pienin ryhmä.**

5. Lukeminen, suhde aikakauslehtiin ja kodin mediakasvatus

Kirjojen ja lehtien rooli lasten ja nuorten mediapäivässä sekä vanhempien suhtautuminen mediankäyttöön.

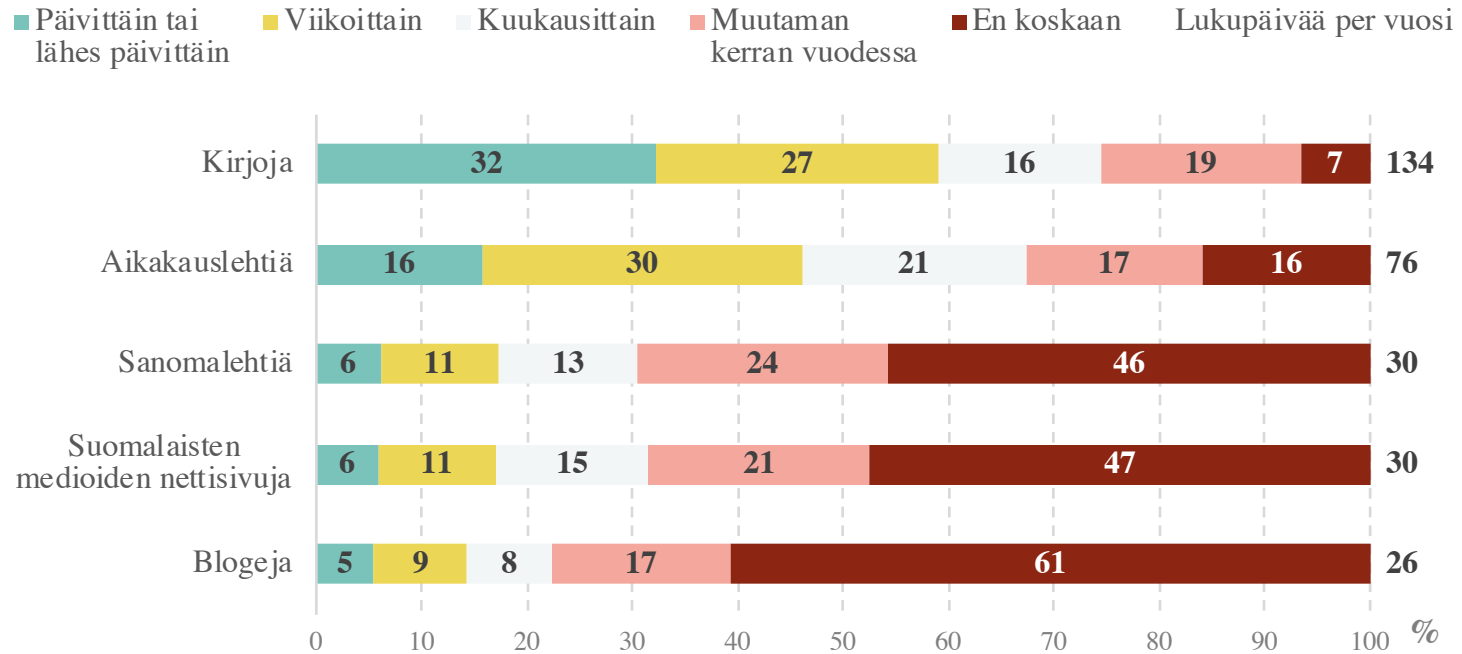
Lukeminen

Kirjojen ja aikakauslehtien rooli mediapäivässä

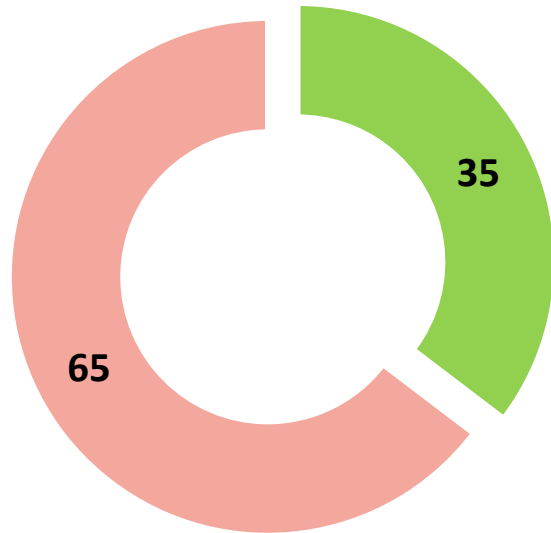
- Lasten ja nuorten lukeminen kohdistuu pääasiassa kirjoihin. Yhteensä kolme viidestä lapsesta tai nuoresta lukee kirjoja vähintään viikoittain.
- Lähes puolet lapsista ja nuorista kertoo myös lukevansa aikakauslehtiä vähintään viikoittain. **Niitä lukevat erityisesti 7–9-vuotiaat pojat.**
- Blogit kiinnostavat muita enemmän erityisesti yläasteikäisiä tyttöjä.
- Kirjojen lukeminen laskee radikaalisti teini-iässä.
- Osa nuorista arvostaa myös perinteisyyttä: 12 % 13–15-vuotiaista pitää aikakauslehdistä niiden selkeyden vuoksi sähköiseen verrattuna.

Lukeminen

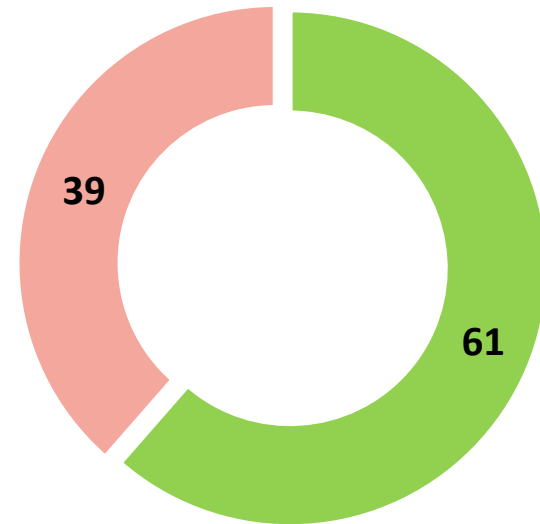
Ajattele vapaa-aikaasi. Kuinka usein luet...

Tuleeko perheeseen tilattuna painettuja sanomalehtiä?

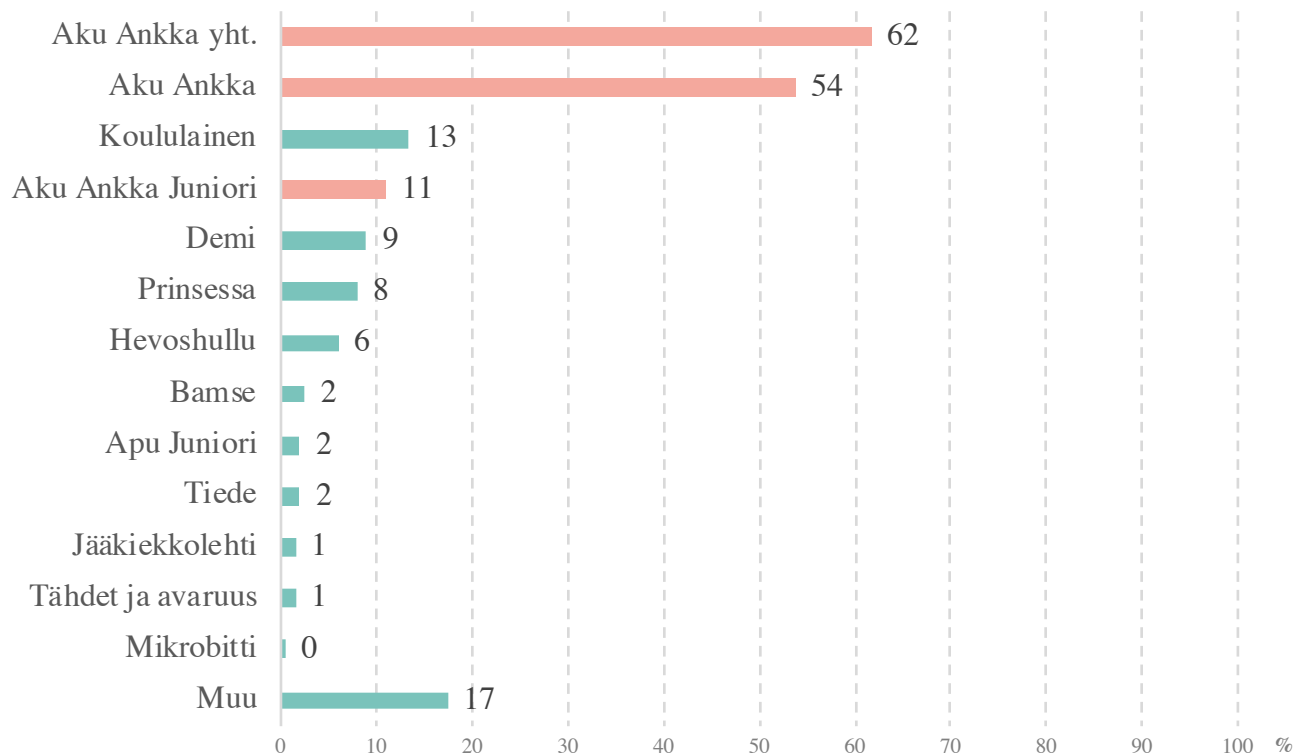
Tuleeko perheeseen tilattuna painettuja aikakauslehtiä?

■ Kyllä
■ Ei

Perheen lapsille/nuorille tilattavat aikakauslehdet

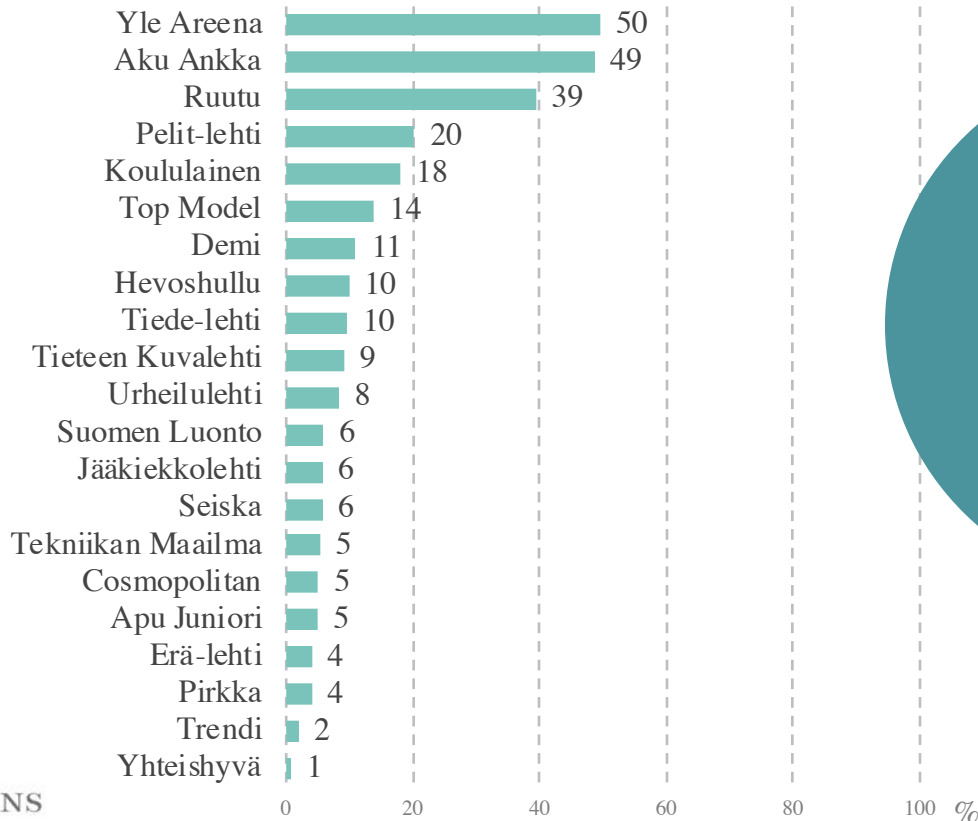
Talouteen tulee painettuja aikakauslehtiä nuorille/lapsille, n=201

Yle Areena ja Aku Ankka tarjoavat kiinnostavimmat journalistiset sisällöt

”Missä seuraavista on sinua kiinnostavaa sisältöä?”

N = 529

Brändit olivat listattuina lomakkeella.

Lista muodostettiin kvalitatiivisessa tutkimuksessa esiin nousseista brändeistä.

Aikakauslehtien hyvät puolet lasten ja nuorten mukaan

Rauhallista ja rauhoittavaa

Ihanan rauhoittavaa, saa olla rauhassa ja hiljaa, keskittyä vain lehteen ilman hälinää.

Tässä suhteessa erilaista kuin muiden medioiden käyttö.

Konkreettista

Saa kääntää sivuja, voi piirtää piirrospohjiin, mukana on juliste.

Erilaista verrattuna muihin medioihin.

Vaihtelua ruudulle

Hyvää vaihtelua ruudun tuijottamiselle, etenkin ennen nukkumaanmenoa, eikä sitä lasketa ”ruutu-aikaan”.

Sinä tulee mun mielestä vähän rauhoittava tunne et saa niinku olla rauhassa ja hiljaa lukee.

– Tyttö, 7 v.

”TOPModelissa on kiva, et sä voit tehdä paperista jotain. Sit siin on yleensä juliste, ja mä laitan niitä yleensä mun seinälle. Sit siinä on piirustus pohja että sun ei tarvi erikseen ottaa sellasta vihkoa mihin voi piirtää.”

– Tyttö, 9 v.

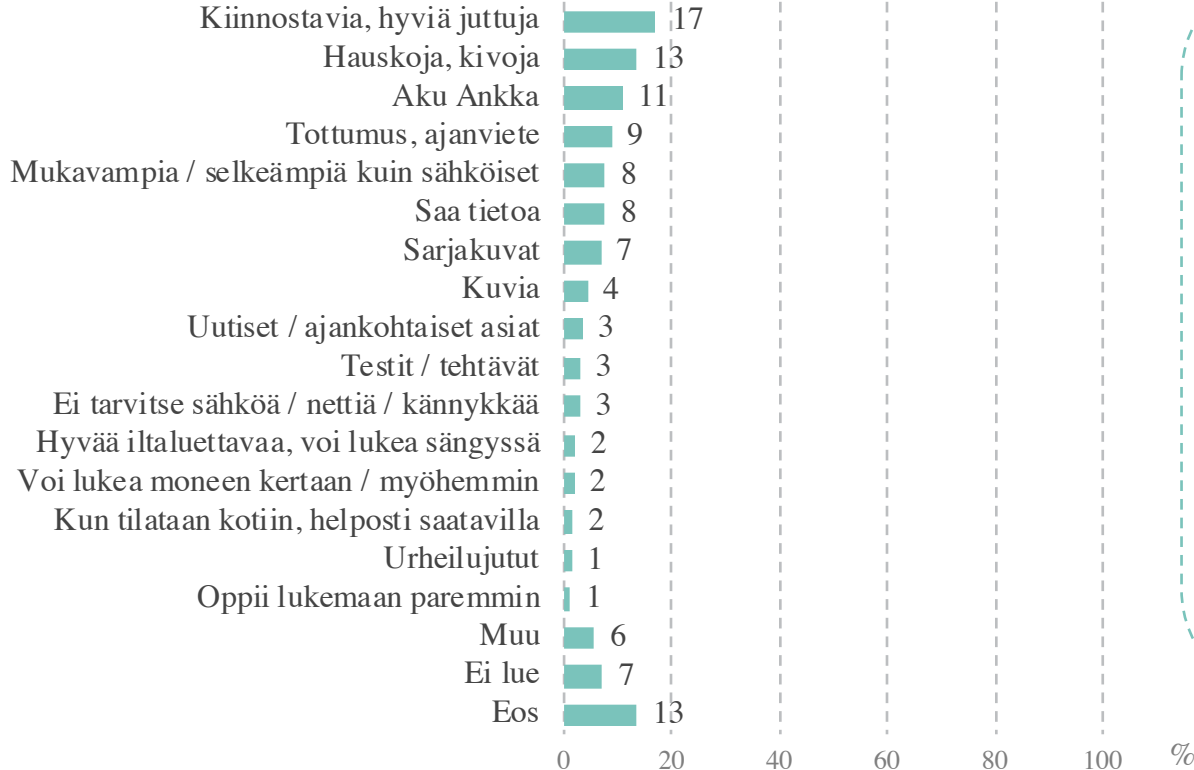
”No siis tosi harvoin luen lehtiä, mut jos ei jaksa kattoo puhelinta niin sit kattoo jotain urheilulehteä. Ettei tuijota pelkästään sitä ruutuu koko päivää, siitä tulee tosi tunkkanen olo.

– Poika, 13 v.

Painetuissa aikakauslehdissä hyvää on kiinnostavat ja hauskat jutut

N = 445

Avoin kysymys, vastausvaihtoehdot koodattu jälkikäteen

Lukemisen harjoittelu.

Sanavarasto kasvaa.

Niitä voi lukea moneen kertaan.

Niitä voi lukea vanhoina.

Ne tilataan meille ja ne on pöydällä, niin niitä tulee luettua. Ei kulu puhelinaika. Lyhyet jutut on parhaita.

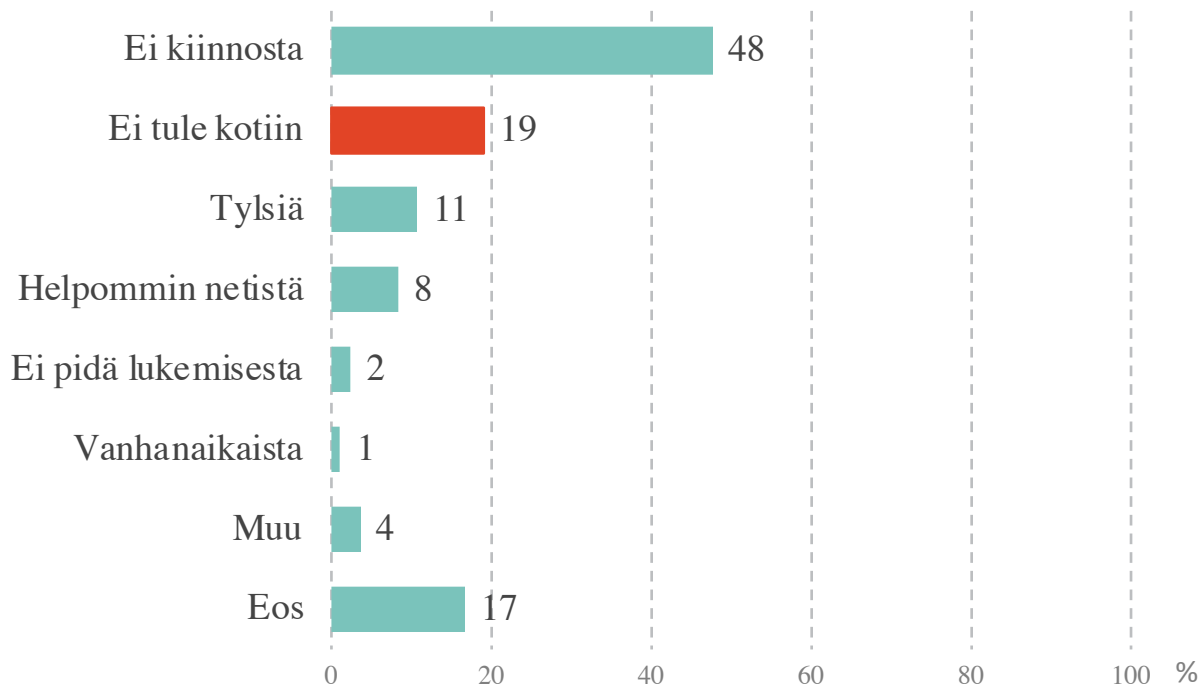
Helppo käyttää iltaisin kun ei saa enää käyttää kännykkää.

AIKAKAUSMEDIA

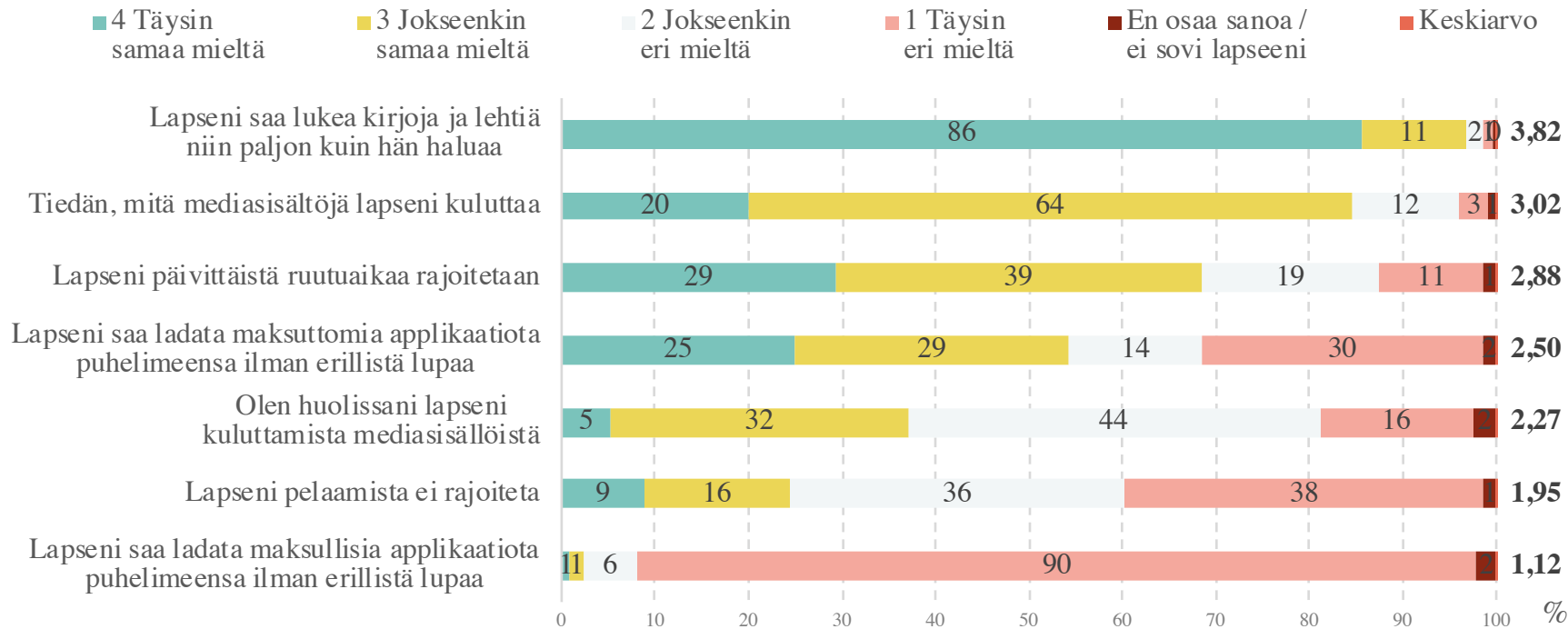
Osa lapsista ja nuorista saattaisi lukea aikakauslehtiä, jos niitä tulisi kotiin

Miksi et lue painettuja aikakauslehtiä?

N = 84

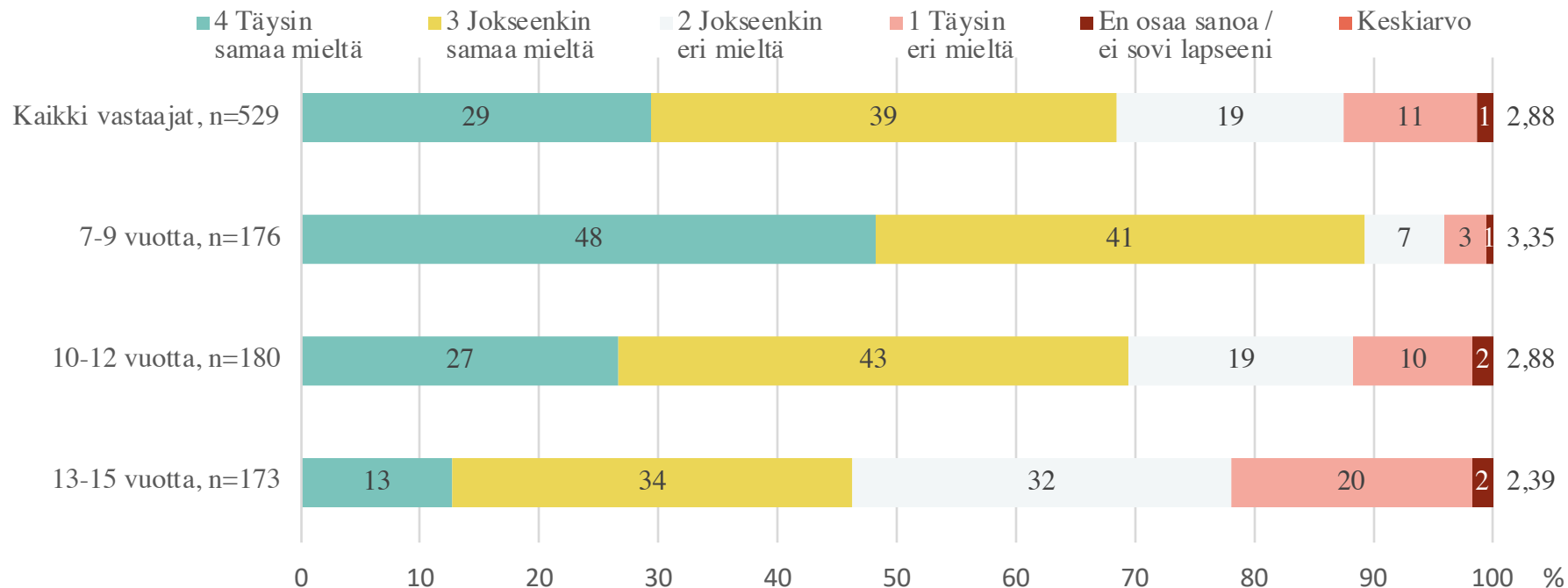

Vanhempien suhtautuminen lasten ja nuorten käyttämiin mediasisältöihin

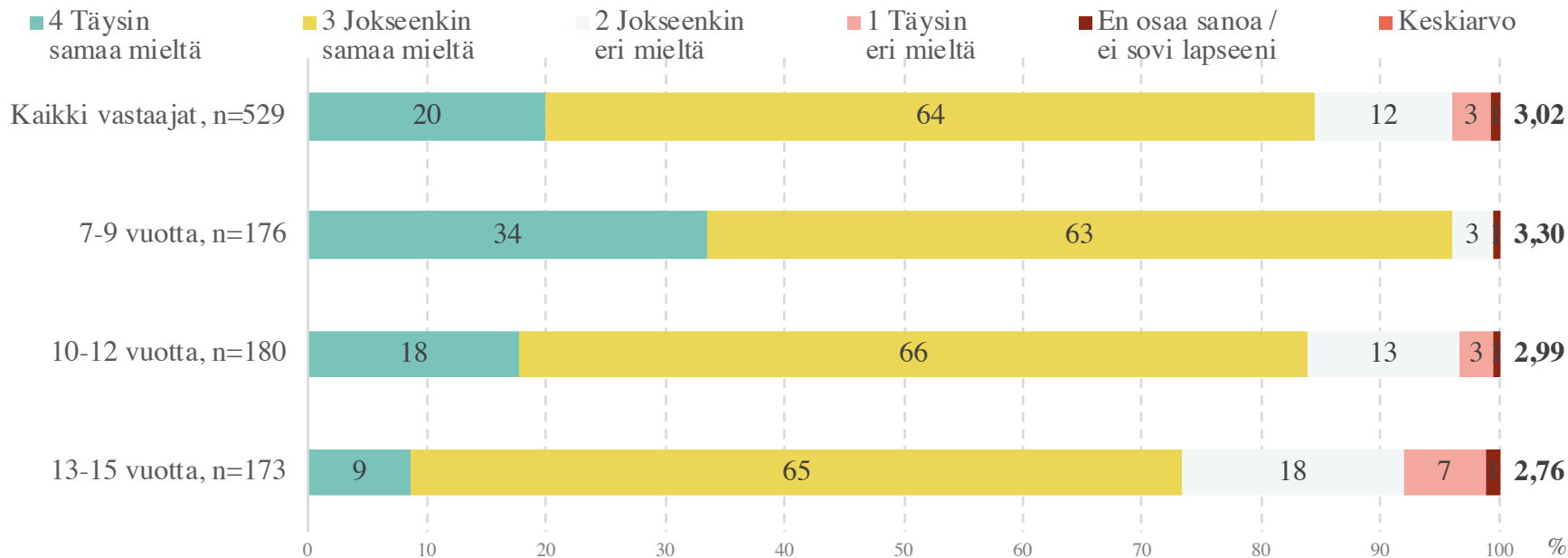
**Kirjoja ja lehtiä saa lukea niin paljon kuin haluaa.
Maksullisten applikaatioiden lataamiseen tarvitaan lupa.**

Lapseni päivittäistä ruutuaikaa rajoitetaan

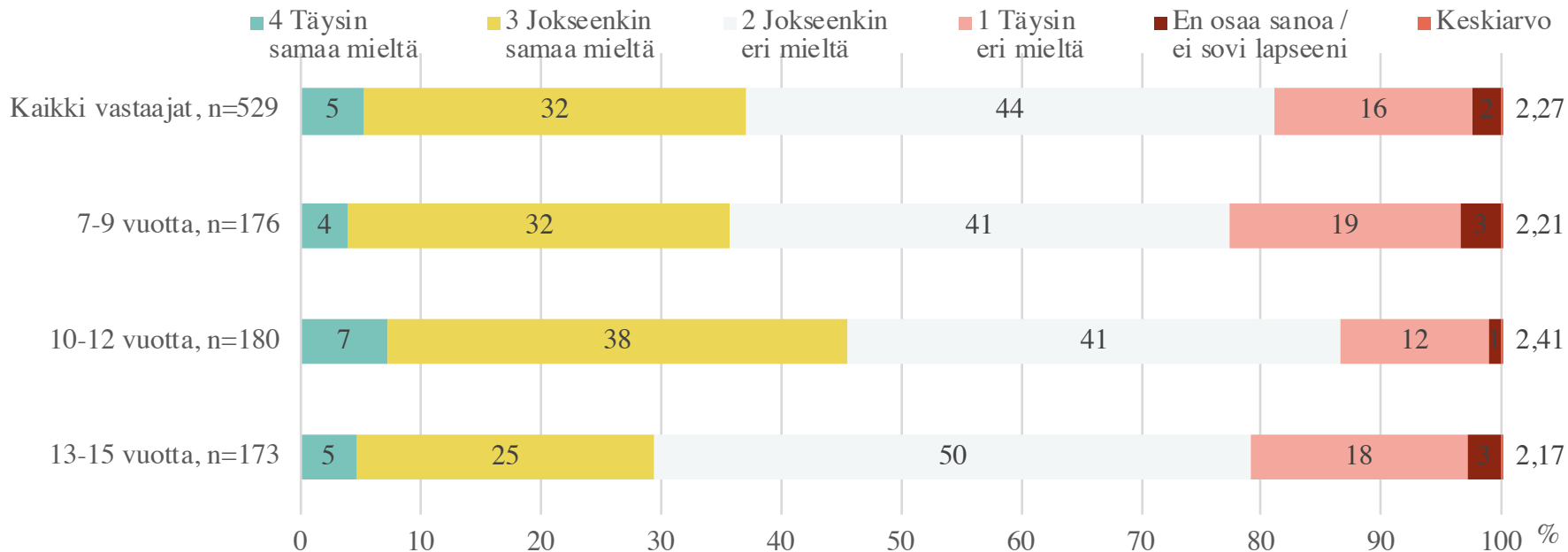
Mitä nuorempi lapsi sitä enemmän ruutuaikaa rajoitetaan.

Tiedän, mitä mediasisältöjä lapseni kuluttaa

Vanhemmat uskovat tietävänsä varsin hyvin, mitä mediasisältöjä lapset kuluttavat.

Olen huolissani lapseni kuluttamista mediasisällöistä

Suomalaiset vanhemmat eivät ole kovinkaan huolissaan lastensa kuluttamista mediasisällöistä.

Yhteenveto

Lasten ja nuorten mediapäivä on jatkuvaa mediavirtaa, jossa pikaviestipalveluilla, somella, Youtubella ja mobiilipeleillä on keskeinen rooli. Selkeitä mediankäyttötilanteita on edelleen kuitenkin olemassa.

Vanhemmat toimivat portinvartijoina ja pyrkivät rajoittamaan etenkin pienempien lasten ruutuaikaa. Vanhemmat eivät kuitenkaan ole erityisen huolissaan lapsen mediankäytöstä.

Lasten ja nuorten tärkein mediaväline on puhelin.

Lasten ja nuorten lukeminen kohdistuu pääasiassa kirjoihin. Yhteensä kolme viidestä lapsesta tai nuoresta lukee kirjoja vähintään viikoittain. Kirjojen lukeminen laskee radikaalisti teini-iässä.

Osa lapsista ja nuorista saattaisi lukea aikakauslehtiä, jos siihen olisi mahdollisuus, lehti tulisi kotiin tai olisi muuten helposti saavutettavissa.

Lisätietoja:

Markkinointi- ja tutkimuspäällikkö **Outi Itävuori**, Aikakausmedia,
outi.itavuo@aikakausmedia.fi, p. 040 540 1820

Toimitusjohtaja **Pirjo Ekman**, Inspirans Oy,
pirjo.ekman@inspirans.fi, p. 050 5911 030

Tutkimuspäällikkö **Anne Melander**, Taloustutkimus Oy,
anne.melander@taloustutkimus.fi, p. 050 522 2369

AIKAKAUSMEDIA

www.aikakausmedia.fi

@aikakausmedia